

Nyugatplusz

IV. évfolyam 1. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS • ARCULAT: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

IRODALMI KÖR

Versek FODOR ÁKOS hagyatékából / David Bowie: „...és már lebegek”

BOLEMANT LÁSZLÓ: Corvo di Trieste • MAJOR ÁRVÁCSKA: A Carrisimi-ember • SZABÓ ZOLTÁN ATTILA: A sakkozó Toldi • BOZÓK FERENC: Emberszív, kutyaszív – Jack Londonhoz • ERDÉLYI MELINDA: Orhan Pamuk, „a Nyugat törökországi tolla” • MOLNÁR JÓZSEF: A kapus • HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS: Pilinszky • HEGYI BOTOS ATTILA: Pantokrátor • FILIP TAMÁS: Lassú mozgás • NOVÁK VALENTIN: Egy idegenlégiós naplójából • GÁGYOR PÉTER: Ézsau visszaköszön • TŐZSÉD ÁRPÁD: Őszi szín-ház • AGÓCS SÁNDOR: Álom utáni vers

In memoriam

FODOR ÁKOS
Nárcisz

Nem szeret senkit,
aki „mindenkit szeret”
– csak Saját Pózát.

A Nyugatplusz
megjelenését támogatta:

BUDAPEST

BELVÁROS
A JÖVŐ VÁROSA

HU ISSN 2064 2458

Ára: 950 Ft
16001

9 772 064 2458 02

Legendák nyomában

az Újnyugat Irodalmi Kör és a József Attila Színház

közös irodalmi szalonja

Művészeti vezető: **SZABÓ ZOLTÁN ATTILA**

„A Legendák nyomában-estek tartós sikere a József Attila Színházban igazolja: egy valamit magára adó teátrum nem nélkülözheti a fajsúlyosabb tartalmakat, a szépirodalmat a repertoárjában”

Magyar Teátrum Online

2016. február 18: Sakklegendák nyomában...

Nemcsák Károly, Tépő Donát

**2016. február 23: „A Nap születése” -
Pilinszky János emlékezete**

Ujréti László, Dóka Attila

**2016. március 2: Legendák nyomában...
Kalandos utazás a Kosztolányi-galaxisban**

Létay Dóra, Dóka Attila

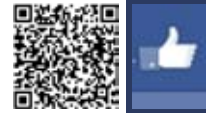
**Áprilisban: „Nagy árnyakról bizalmasan”
Tersánszky-Józsi Jenővel**

Márkó Eszter, Tépő Donát

Májusban: Kávéházi tabló

Zöld Csaba, Szabó Zoltán Attila

EZERJÓ 4

Corvo di Trieste (Bolemant László)
A Carissimi-ember (Major Árvácska)
„Viszonyom van mindenhez, mindenkihez” – Fodor Ákos versei
(Podonyi Hedvig)

MESEBESZÉD 8

A sakkozó Toldi (Szabó Zoltán Attila)
A pillanat (Gágyor Péter)
Emberszív, kutyaszív – Jack Londonról (Bozók Ferenc)

ESSZÉ 12

Orhan Pamuk, „a Nyugat törökországi tolla” (Erdélyi Melinda)

ÁRNY-JÁTÉK 15

A kapus (Molnár József)
Pilinszky (Horváth Gábor Miklós)
A vakremény vonzása (Turbók Attila)
Bíró József vizuális költeménye
Pantokrátor (Hegyi Botos Attila)
Bárcsak (Kéringér Gábor)

VADNYUGAT 18

Vihartánc (Hegyi Botos Attila)
Lassú mozgás (Filip Tamás)
Megállni szírtén (Draskóczy Ágnes)
elrozdásodtak, aztán újra kinyíltak (Debreczeny György)
egyedül (Horváth Gábor Miklós)
Gazdátlan (Barabás Szilvia)
Egy idegenlégiós naplójából (Novák Valentin)
Átrendezés (Csontos Márta)
Itókfalvi anxiz (Kerekes Tamás)

Kilengések (Tépő Donát)
Realitásérzék (Kéringér Gábor)
Lehet, dobog (Draskóczy Ágnes)
Bíró József vizuális költeményei
Ézsau visszaköszön (Gágyor Péter)
Páragondolat (Morkuszt Tamás)
Egyenlítő (Hekl Krisztina)
Élményterror (Filip Tamás)
Az elvágott torkú lány (Vörös István)
Nedves pláza (Szilágyi József)
Bábok bálja (Szepesi Zsuzsanna)
Dekompozíció (Csontos Márta)
Napéjszakák (Molnár József)

MANÉZS 30

Abdulah Sidran (Köves István)
Prága, Ady, Joha (Bolemant László)
Az ifjúság múzeumában (Turbók Attila)
Otthonatlanul (Deér György)
Hóharang / Őszi szín-ház (Tózsér Árpád)
Érintés / Optimista haiku / Kapcsolat / Éjjel (Petőcz András)
Elmeszesedtek (Varga Imre)
Álom utáni vers (Agócs Sándor)
Kölcsön gondolattal (Ambrus József)
Szélel üzensz (Barabás Szilvia)

LÁTÓTÉR 37

Modern Lear – ahogy Ponnelle megálmodta (Spangel Péter)
Szokatlan kollázs (Jitka Rožňová)

BELVÁROSI CSODÁK 39

Átistenülés (Polgár Ádám)
Fényszonett (Bozók Ferenc)

Nyugatplusz 13.

Független szépirodalmi folyóirat

IV. évfolyam 1. szám · 2016 TAVASZ

Fővédnök: Konyári János

Alapító-főszerkesztő:

Szabó Zoltán Attila

Lapigazgató: Raffai Ferenc

Művészeti vezető: Kovács Gábor

Olvasószerkesztő: Spangel Péter

Grafika: Kisteleki Dóra

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Petőcz András (elnök),
Bolemant László, Kálloy Molnár Péter

Szerkesztőségi e-mail:

happyoffice@gmail.com

*Külön köszönet Juhász Melindának,
Miske Emőnek, Gulyás Györgynek és
Podonyi Hedvignek. Címlapfotó:
Bolemant László*

Felelős kiadó: Major Bt.

2083 Solymár, Major utca 29.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatók. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

Kapcsolat: raffai.f@gmail.com

Az Újnyugatos művészek fogadóórája:
minden hónap utolsó péntekén 16
órától a Hadik Kávéház újnyugatos
törzsasztalánál.

A Nyugat Ma első száma

2010. október 23-án jelent meg.

© Szabó Zoltán Attila

Az Újnyugatos Irodalmi Kör bejegyzése:

2012. november 12.

Nyomdai munkák:

Tama Solutions Kft.

Terjesztés: Lapker Zrt.

1097 Budapest, Táblás u. 32.

Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság

1089 Budapest, Orczy tér 1.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Hírlap Igazgatóság,

Postacím: 1900 Budapest

Előfizethető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél,
valamint megrendelhető e-mail-en:
hirlapelofizetes@posta.hu címen és
telefonon a 06-80/444-444 számon.

A lap előfizethető közvetlenül a kiadónál is.
nyugatplusz@majorbt.hu

Kiemelt alternatív terjesztési pontok:

Alexandra-könyvesboltok, Írók Boltja.

A lap kapható a Lapker Zrt. és
a Magyar Posta hálózatában.
Az áruhelyek részletesen megtalálhatók
a lap Facebook oldalán.

**Előfizetéssel és terjesztéssel
kapcsolatos egyéb információ:**

raffai.f@gmail.com

HU ISSN 2064-2458

A **Nyugatplusz** következő száma
2016. május 31-jén jelenik meg.

BOLEMANT LÁSZLÓ

Corvo di Trieste

vacsora a Duna felett
(ajvaNasztyának*)

szemed birsalma,
hibrid gyümölcs,
bor, idő és közelség –
és én vagyok, és Te –
a szélvédett
belváros lámpái –
raz-dva-tri:
a tucatnyi fedélt emelik –
kakasleves
furmint

ír steak, utána homár,
s a gömöri pincértől arany tokaji
(ha maradna még holnapig,
a délutáni réten –
mérjük össze a langyos fénnel...)

BOLYHOS
PÁLINKA

Minden cseppjében gyümölcs

www.bolyhos.hu

MAJOR ÁRVÁCSKA

A Carissimi-ember

dr. Mák Ibolya emlékére

Még mielőtt a gép aláhúzná a címet, s azt is megelőzve, hogy az olvasószerkesztő javasoljon egy másikat, bevallom: nem is létezik ilyen szókapcsolat. Magam találtam ki, s használom a kezdetektől, amióta csak ismerem a Carissimi szervezetet és újságot.

Mindazokra gondolva, akik kedvesek (carissimi) nekünk, legyenek segítségünkre szorulóknak vagy éppen szükségünkben rólunk gondoskodók. Utóbbiakról szeretnék szólni, egyikük példáját emelve általánossá. Egy orvosét – bár a mintaadó lehetne tanár, pap vagy éppen szociális munkás. Megnevezésüket ők maguk tartanák a legkevésbé fontosnak, személyüket pedig már rég föloldották a személytelenségben, foglalkozásuk szinte egyre megy. Úgy képzelem ugyanis, hogy a Carissimi-ember ugyanazt a magatartást képviselné, bárhova állítaná is az élet.

Gyökere, múltja, hite, tudása és tapasztalata teszi, hogy az ilyen ember két lábbal áll a földön: kiindulópontja a valóság, szemléletmódja a realitás. Képessége az élet elfogadása olyan, amilyen, s még hiteles szavai is akadnak nevükön nevezni a világ dolgait: a jót jónak, a rosszat rossznak. A Carissimi-ember csakis erről a talajról elrugaszkodva válhat azzá, amire rendeltetett: mások segítőjévé. Hogy kapta-e, hozta-e, tanulta-e a mintát, maga sem tudja talán, lételeme az állandó készség mások feltétel nélküli szolgálatára. Kinek fontos valójában ez a folyamatos készenlét, ez a végtelen segíteni akarás, ez az örökös önfeladó-felkínálkozás – másoknak-e vagy önmagának? A Carissimi-ember talán pironkodva vallja be legbelül: elsősorban neki, önmagának. Ám az önzésnek ez a fajtája a másik ember számára biztonság:

létezik egy telefonszám, amit bármikor fel lehet hívni, egy ember, akihez mindig lehet fordulni. Hogy van valaki, aki képes megadni mindazt, amit ember embernek megadhat: időt és figyelmet. Márpedig – Simone Weil szavaival – „a figyelem – tiszta szeretet.”

A Carissimi-ember nagy képessége, hogy idő múltával olyan természetessé tudja tenni önmagát, szolgálatát, hogy létezésének fontosságát a másik akkor tudatosítja igazán, amikor egyszer csak – nincs. Úgy lép ki mások életéből, ahogy élt: csöndben, észrevétlenül, halkán becsukva maga mögött az ajtót. Ajándékol ránk hagyva az általa felmutatott lehetőséget: másokban is felismerni a Carissimi-embert.

Immár néhai orvosom, anyai barátom, dr. Mák Ibolya tekintetével vagyok képes látni a Carissimi-ember arcát a még mellettem lévőknél: a jogi egyetemi évfolyamtársban, az újságíró kolléga barátban, az ügyvéd kórustársban, az éjszakai ügyeletben segítő doktornőben. S visszatekintve a pozsonyi évekre: Duka-Zólyomi Emesében, a ferences templom kórusának vezetőjében.

S mielőtt hősnék vagy szentnek gondolnánk a Carissimi-embert – ahogy néha annak is látjuk, amit ő maga némi arcpirulás közben egy gyors kézlegyintéssel intéz el –, kiderül, hogy humora is, hobbjaja is van, hogy képes fonákjukturól szemlélni a dolgokat, mi több: ő is tud hibázni. Gondozottai között akadnak választottjai, de ez nem jelentheti azt, hogy részéről ne illesse meg ugyanaz a kiváltság és tisztelet minden reászorulót. Ismét Simone Weil gondolataival: „Minden emberben van valami szent. De ez nem a személye. Nem is maga az ember személyiség. Hanem egyszerűen maga az ember.”

In memoriam FODOR ÁKOS
 „Viszonyom
 van mindenhez,
 mindenkihez”

Egy esztendeje hunyt el Fodor Ákos, akinek műveiből most özvegye, Podonyi Hedvig készített egy csokornyit a Nyugat Plusz olvasói számára.
 A költő búcsúztatására 2015. március 21-én, Budán, a Vízivárosban került sor.

■ VÁLSÁG-JELENTÉS

rámszorulok

■ PROGRAMAJÁNLÓ

Mikor, ha nem tudsz
 jót tenni: jól teszed, ha
 nem csinálsz semmit.

■ 3 SZÓ

hommage à W. S.

fényroham

*

varázstörés

*

rímáлом

■ BÉKESSÉG

Nem akarom tudni,
 hogy tudod-e.

■ WU WEI

A viszketést csak
 kényeztető-táplálja
 a vakarózás.

■ GŐG, VAGY SZERÉNYSÉG?

Nem szorongatok
 olyan kezet, amely ezt
 nem viszonozza.

■ N. N.

nehézkösen felületes

■ FINTOR

N. N. babonásan
 hisz a Tudományban...

■ BÓBESZÉD

Nem meri abba-
 hagyni, mert kiderülne:
 nem közölt semmit.

■ CREDO

Csaknem mindenki és minden érdekel;
 kíváncsi senkire, semmire nem vagyok.
 Visszonyom van mindenhez, mindenkihez;
 véleményem nincs senkiről, semmiről.

■ TÁJÉKOZÓDÁS

Bárkim *voltál* is,
mondj magadról valamit:
most ki vagy? s hol vagy?

■ FEJLŐDÉSREGÉNY

Test is, lélek is
hamarabb sebesül meg
s későbben gyógyul;
nehezebben tanul és
könnyebben felejt.

■ CLAIRVOYANCE

Be kellett látnom:
aki lát: nem is látja:
milyen jó: látni...!

■ FARKÁT HARAPÓ KÍGYÓ

Az élet: rémült
és rémületes harc a
tovább-élésért.

■ AZ AGG TÚNÓDIK

Nem emlékszem rá,
hogymit felejtettem el...
– Talán jobb is így.

■ EVÉS-IVÁS

éltem veled,
halok bele

■ H.

Szabadulás, vagy
zárka-csere a halál?
Az itt a kérdés

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

A sakkozó Toldi

Ballagi Mór utca, Kelenföld. Harmadik emelet. Lift nincs. Őszi nap, déltája. Már iskoláéretten, de még óvodásként ülök a nagy belmagasságú polgári lakás kopottan klaszicista foteljében, az általam hón csodált Pacsirta rádió mellett. Elérem a gombokat. Kapcsolgatók, tekergetek, titkokat, világokat fürkészek. Hangok, zörejek, recsegések, sípolások hívnak kódfejtésre.

„Ki nyer ma? – játék és muzsika tíz percben. Aki kérdez: Czigány György” – szól a szignál a Magyar Rádióban. A választ nem tudom. De az érzés, az ittlét komfortos érzete jó. A szobát átüti egy fénycsóva. Nagypapa rá se hederít. Valamivel bíbelődik. Könyvet szerkeszt. Mostohanagyanyám a távolban süti a rántott húst.

Apám azért hozott át, mert előző este nem voltam jól. Krákoztam. *„Jobb lesz, ha pihen”* – mondta anyám szelíd hangon hajnalban, munkába indulás előtt. Elugrottunk hát – ahogy apám mondta – az Öreghez. A fater – így is hívta – kedvesen fogadott. Azt hiszem, megtiszteltetésnek vette, hogy most ő is szóhoz juthat, hogy vigyázhat az unokájára, akinek amúgy a nagymamája a mindene. Csak hát a mama Dunaujvárosba utazott.

A Ballagiban varázsos neszek „osontak”. És furcsa szokások, rituálék jellemezték a helyet. Reggelire például az Öreg valami búzakorpás faforgácsot tunkolt a kávéjába, s láthatóan elégedetten csócsálta a rémes állagúvá satnyult feketelevest. (Én maradtam a bevált kakaónál.)

Keveset diskuráltunk. Nagypapa híve volt annak, hogy én is találjam meg az elfoglaltságomat, meg ő is. Tizenegyig eltartott a csend. Akkor azt mondta: *„kis unokám, a Toldit tudnia kell egy magyar embernek”,* majd mellém húzta a másik fotelt, és zengte: *„Mint ha pásztortűz ég őszi éjszakákon, / Messziről lobogva tenger pusztaságon...”*

Gyorsan fog a gyerekagy. Nem sokkal később már én is vele mantráztam: *„Ha most felátadna s eljőne közétek, / Minden dolgát szemfényvesztésnek hinnétek...”* Bólintott. Nem dicsért, de nagy barna szemében láttam, milyen elégedett. Férfinak nevelt, bár azt nem-

igen értette, miért a futball a mindenem. A futballt, azt hiszem, puhány időöltésnek, kósza játszadozásnak tekintette. Ő valaha birkózott. Súlyt emelt. A nehézatlélikáért rajongott. No meg a sakkért.

A Statisztikában játszott. A sakkbábukat már egyévesen a kezembe nyomta. Én meg megkóstoltam a vezért. Nagypám azonban nem hagyta, hogy tönkretegyem a bábút, mondják, hogy rám szólt: *„a sakk a legnemesebb játék, tiszteletet érdemel.”* Amíg nem tudtam sakkozni, ő apámat vagy a szomszédurat nyaggatta. Rendre nyert. (Portischsal remizett, állítólag...)

Néhány hónap, néhány év alatt engem is kiképzett. Megtanultam a lépéseket, megtanultam, hogy a paraszt nem paraszt, hanem gyalog, a ló meg nem ló, hanem huszár. A királynőt viszont megóvtam, nem hagytam „átnevezni”. Pompázatos bombázónak képzeltem akkor is, most is. Akiért érdemes megharcolni. Akivel érdemes összekapni. Nagybetűs, jelentékeny dekoltázsú indiai nőszemélyről mintázták, ebben én egészen biztos vagyok. (Halkan súgom, a fekete a vonzóbb...)

Szünetjel, vízállásjelentés. *„A Mura Letenyénél 119 – 16”.* A múlt kútjába tekintek ismét. Újra a Ballagiban, újra hétévesen. Már iskoláéretten, de még óvodásként, abban a nagy belmagasságú polgári lakásban, Kelenföldön, ahonnet a Haladás mozi csak két sarok.

A fater sakkasztala makulátlan. Még sakkórája is van. Markában rejteget egy-egy bábút. Választhatok. A fekete az enyém. Nem kegyelmez. Nem adja oda a fehéret. Ő lép először. Haladunk, s velünk az idő. Toldiként küzdök.

Meglepem. Ó rosál. Ez jó jel. Nem hagyja magát; itt és most tényleg nem úgy tűnik. Koncentrálok, s hörpölök – mi más, mint Szerencsi kakaót. Leütöm a bastyáját. Ó a huszáromat végzi ki.

Lovagias ügy – koraósszel, kora délután.

Az Öreg egyszerre csak egy kihűlt csészéből újabb búzakorpás facserjét vesz magához – ma már tudom, amikor átharapja azt, engem próbál kizökkenteni a ritmusból. Mint amikor Karpov-Korcsoj arcába fújja a füstöt. Vagy Mikhaíl Tal fújja? – nem tudom, de nincs is jelentősége. Fontosabb, hogy nem, nem engedem át a meccset. Nem sírok, nem csapkodok, nem toporzékolok. Nincsenek kifogásaim. Nem hiányzik a világoskék macim sem, amit kisóvodásként még meg is ebédeltettem, hisz’ – anyám könnyörgése ellenére – bizony belenyomtam fejfel a finomfőzelékembe, ne maradjon ki semmi jóból az a bocs!

Ma, a Ballagiban győzni szeretnék. Eltökélt vagyok, egy utánpótláskorú Toldi.

A vége: döntetlen, avagy: remi.

Az öreg Toldi nagy barna szemében pedig picit könnycseppet látok. Velem örül. Felállít egy sámlira, és elénekli a himnuszt. Nekem. A remiért ajándék is jár. Nem egy újabb kakaó, nem is egy tábla Boci csoki. Nyakamba akasztja azt az érmet, amit eddig féltve őrzött a vitrinjében, amit neki is a nyakába akasztottak valaha régen, egy sakkverseny után. A Statisztikában.

Hát, mégis győztem! – érteti meg velem.

De Ki nyer ma?

GÁGYOR PÉTER

A pillanat

A szempilla is erdő,
mögötte tó és végtelen táj,
Távol a közel, a mélyben remegő,
saját, külön világ.
Ha feldereng a messzeség
benne, oly közel kerül a titok,
akaratlanul is hozzád
és fel mégsem nyithatod.
Pillant a tér is, az idő
peremén megakad,
valami megreked –
tán a világ benned.
Az időt elveszítheted,
elszálló vak madár
a szempillák erdeje felett,
szárnyat bont a pillanat.

Pilinszky János
Metronóm

Versfelhő

Mérd az időt,
de ne a mi időnket,
a szálkák mozdulatlan
jelenét,
a fölvonóhíd fokait,
(...)

Bolemant László

Bolemant László – QR-jelenkor – Furcsa űrben

In Memoriam
David Bowie
(1946-2016)

David Bowie -
Space Oddity

a mai nap valahogy teljesen
mást ígér... Föld bolygónk
kéken izzik, én nem tehetek
semmit... halló, bázis,
jelentem, most lépek ki az
ajtón, és már lebegek,
a legkülönlegesebb módon,
a csillagok annyira mások
lettek ma reggelre, innen,
a biztonságos kapszulából
nézve, messze, a világ
fölött, Föld bolygónk kéken
izzik, de nem tehetek semmit

a
csill
agok
annyi
ra
mások
lette
k ma
regge
lre,
de
nem
tehet
ek
semmi
t
a
csill
agok
annyi
ra
mások
lette
k ma
regge
lre

*A kollázsban szereplő szöveg részlet David Bowie: Space Oddity (Furcsa űrben) c. dalszövegének szabad fordításából

BOZÓK FERENC

Emberszív, kutyaszív

Száz éve hunyt el Jack London

A Nagyvilág folyóirat 2014. márciusi számában napvilágot látott *Kutyák a világlírában* című esszémben említettem, hogy oly sok szeretetet, hűséget és önzetlen ragaszkodást kaptam már életemben a kutyáktól, hogy itt az ideje annak, hogy végre én is adjak valamit négylábú barátainknak. Bár jobban örülnének egy pár főtt kolbásznak, egy kisesszé is segíthet valamelyest közelebb hozni a kutyákat a Nyugat Plusz finom lelkű olvasóihoz.

Ismét tollat ragadtam a kutyák ügyében. Ehhez idén az szolgáltat apópót, hogy száz éve hunyt el Jack London, a kutyalélek nagy ismerője és ábrázolója. Ember és kutya kapcsolata, barátsága végigkíséri a világirodalmat lírában és prózában egyaránt a kezdetektől napjainkig. Homérosznál a Kr. e. VIII. században, tehát idestova 2800 esztendeje keletkezett Odüsszeiában az eposz szerzője a kutyának már azokat az erényeit írja le, amelyeket mi, évezredekkel későbbi utódok is jól ismerünk és azonosítunk. Argosz, Odüsszeusz kutyája a hűség és odaadás példája és prototípusa. Húsz évig várt reménykedve gazdájára. Elaggottan és fekélyekkel borítva várt Odüsszeuszra, és amikor végre meglátta, békében múlt ki:

„S most meglátva, hogy ott van
az ő közelében Odüsszeusz,
farkcsóválva tekintett rá s a fülét lekonyítva.
(...)”

Míg Argoszra halál éjszínű sorsa csapott le,
rögtön amint hús év múltán

meglátta Odüsszeuszt.”
(Devecseri Gábor fordítása)

Argosznak, eme kedves kutyának emlékét oly hálásan ápolta a görög-római világ, hogy egyebek közt például egy Kr. e. 82-ből származó római pénzérmén is feltűnik Odüsszeusz lába mellett.

Emberszív, kutyaszív. Ha asszociációs játékot játszanánk, és megkérdezném bármely irodalomkedvelő barátomtól, melyik író jut eszébe, ha ezt a két szót mondom: ember és kutya, nyilván nem Homéroszra gondolna először. Jó eséllyel Jack Lon-

dont említené az elsők között. Talán még előkerülne Erich Knight *Lassie hazatér* című regénye, vagy Fekete Istvántól a *Bogánecs*, Dérytől a *Niki*, Máraitól a *Csutura*.

Mint említettem, száz esztendeje, 1916-ban hunyt el Jack London, *A vadon szava* (*The Call of the Wild*), az *Aranyásók Alaszkában* (*Smoke Bellew*), *A beszélő kutya* (*Jerry of the Islands*), a *Fehér Agyar* (*White Fang*) és *Az éneklő kutya* (*Michael, Brother of Jerry*) és számos más kutyás regény és novella írója. J. L. első igazán jelentős kutyahőse Buck, *A vadon szava* szánhúzó kutyája. A nagy alaszkai aranyláz időszakában különösképp megnőtt az érdeklődés az erős és kitartó szánhúzó kutyák iránt. Magát Jack Londont is elkapta ez a különös láz. Aranyat ugyan nem szerzett, az emberek és kutyák viselkedésével kapcsolatos értékes tapasztalatokat viszont igen.

Kárpáti Aurél ezt írja a Jack London ébresztése című tanulmányában: „Egy nap hajóra szállt, és elment Alaszkába, aranyásónak. Itt barátkozott össze az indiánokkal, és itt szerette meg az állatokat, kivált a kutyákat.” Meg kell jegyezni, hogy Londont életének bizonyos szakaszában igen intenzíven foglalkoztatta a törzsfajlás-elmélet, a darwinizmus. Ebben a témában unikális műve az igen szellemes (*Ádám előtt*) címet viselő műve. Ebben a témában különös helyet foglal el egy rövid London-novella is, *Az élet törvénye* (*The Law of Life*), melyben a természetes kiválasztódás alapján a sátorbontás után tovább vonuló törzs sorsára hagyja, és halálra szánja a beteg és lelassult nagyapát, aki ezt tudomásul is veszi: „Nem panaszkodott. Ez az élet sora. Így van jól. A röghöz közel született, a röghöz közel élt, nem volt új előtte a rög törvénye. A törvény minden eleven húsrá ezt szabta ki. A természet mostohán bánik a testtel. Nincs részvétellel a kézzelfogható valami iránt, amit egyénnek hívnak.” A vadon szavában Bucknak az emberek és körülmények által befolyásolt sorsa egyfajta sajátos re-evolúciónak tekinthető, visszatérés egy korábbi létformába, „visszavadulás” a vadonba. Paradox módon ugyanakkor épp Buck re-evolúciójának példázatán keresztül mutatja az agresszív előre-fejlődést, a könyörtelen természetes kiválasztódást is.

Buck a szeretetteljes és kímélő nevelést követő váltás során a kutyahierarchia csúcsára küzdi fel

magát a szánhúzó falkában. Tótfalusi István ezt így fogalmazza meg az *Irodalmi alakok lexikonában*: „A szánhúzó kutyák között szigorú hierarchia alakul ki, erő, ravaszság és kíméletlenség a rang és tekintély alapja. Buck erős volt, de a másik két tulajdonságot keserves tapasztalatok árán szerezte meg, ahogy az ősök ösztönei egyre jobban áttörtek szelíd neveltetésén.”

A *Fehér Agyar* című regény kutyahőse is „billeg” a farkaslét és kutyalét határán. A „beszélő” és „énekítő” négy lábú ír terrier testvérpár (Jeromos és Mihály) és London egyéb kutyás történeteiben szereplő kutyák sorsa és jelleme meghatározó mértékben függ aktuális gazdájuknak, az embereknek sorsától és jellemétől. Kényszerből és a konvenciók miatt használom a „gazda” kifejezést. A társszót jobban szeretem az ember és kutya relációjában. A gonosz szívű vagy éppen melegszívű emberek személyiségének hatása a kutya személyiségére meghatározó, domináns. Ez a megállapítás a köznapi tapasztalatokból kimutatható, nem kell hozzá etológusnak lenni, bár az értelmezést nagyban segítheti például Csányi Vilmos *A kutyák szőrös gyerekek* című munkája.

Egy másik Csányi-könyvnek pedig *Jeromos, a barátom* a címe. A kutya leplezhetetlen tükörképe a gazdájának. London regényeiben igen jellemző, hogy miközben a kutyáról ír, az ebet körülvevő emberekről közöl markáns és nem túl hízelgő mondanivalót. Harsányi Zsolt *Jack London csodálatos élete* című munkájában ezt írja: „A kritika fanyalagva fogadta, amerikai bírálói szerint állatai úgy viselkednek, mint az emberek, emberei, mint az állatok.” Az éneklő kutyában az író az olvasót bevezeti a kutya világába, aztán az olvasói figyelmet egyre inkább az idomárok világára, életére, valamint személyiségükre tereli.

A kutya, noha ösztönösen a melegszívű emberekhez vonzódik, bestiális kezekben bestiálissá is válhat. Előbbi és utóbbi megállapításra a világirodalomban vagy akár a filmek világában is számos példa van. Előbbire egy példa a félmúlt magyar irodalmából: Lengyel József *Igézőjében* Najda kutya nem a hitvány gazdájához húz, hanem a hozzá szeretettel közeledő idegenhez. Utóbbira egy példa a közelmúlt sikeres magyar filmalkotásai közül Mundruczó Kornél *Fehér Isten* című filmjének kutyahőse, Hagen. Az éneklő kutyában Mihályt „négerfogó” kutyának képezték ki, Hagent kutyaviadalkokra képzik, majd ő és menhelyről kiszabadult társai az emberek nyakának ugornak, és véres megszárlást rendeznek a *Fehér Isten* végének borzalmas budapesti kutya-apokalipszisében.

Jack London szerint a kutya azért formálható olyannyira gonosz emberek és jó emberek kezei

közt egyaránt, mert aktuális gazdáját afféle istenségnek tekinti, akinek minden parancsa és szándéka megkérdőjelezhetetlen. Így ír erről a *Fehér Agyarban*: „Így volt ez Fehér Agyarral is. Az emberállatok félreismerhetetlenül és kikerülhetetlenül istenek voltak. Mint ahogy anyja, Kiche, hívük lett, neve első említésére, lassan kezdett ő is a hívükké szegődni. (...) Mert minden kívánságuk mögött ott volt a hatalom, amellyel kikényszeríthették a kívánságukat.” Maurice Maeterlinck így fogalmaz: „Nem kell megszerezniünk a kutya bizalmát vagy barátságát, mert már a barátunknak született. Mielőtt még felnyitná a szemét, már hisz bennünk.” Hegedüs Géza ezt írja *A világirodalom arcképcsarnokában*: „Az éneklő kutya és A beszélő kutya. Természetesen ezekben valójában nem a kutyákról, hanem váltakozó gazdáikról van szó.”

London, a már befutott és gazdag író *A beszélő kutyát* életének utolsó esztendejében, épp száz éve írta, Hawaii szigetén. Itt írja a könyvről alábbi töprengését: „Friss, eleven, új anyagot dolgozok fel, s a bemutatott kutyapszichológia célja nemcsak a kutya-barátok szívét megdobogtatni, hanem elgondolkodtatni a pszichológusokat is.” Világirodalmi közhely, hogy J.L. kalandos, csavargós, „széltalpu” élete akár valamelyik saját, izgalmas regénye is lehetne. A világirodalomnak kevés ennyire kalandor és csavargós alakja van, talán a francia Arthur Rimbaud költővel rokonítható életszemlélete, nyughatatlansága.

London kutyás történeteit sem csupán a fantázia szülte, nem szobairói fantázia szüleményei. Már kilencévesen volt rajongva szeretett kutyája, Rollo. Közös fotó is örzi a kilencéves London és Rollo kutya emlékét. Felnőttként pedig rajongott németjuhásza, Michael volt megbízható társa. Jack London özvegye, Mrs. Jack London (Charmian Kittredge London,) aki maga is író volt, férje halála után írt egy eléggé olvasmányos, bestsellert, Jack London élete (*The Book of Jack London*) címmel. Ebben a könyvben tesz utalásokat közös kutyáikra is. Említést tesz a Brown nevű huskyról is, aki egy elhunyt aranyásó után lett Jack Londoné. Az éneklő kutya kapcsán egyebek közt ezt írja: „Az éneklő kutya megírásával külön célja is volt Jacknek: propagandát kezdeni az állatok embertelenül kegyetlen idomítása ellen. (...) Alig jelent meg a regény a könyvpiacra, máris megtermette a maga kívánt gyümölcsét: Bostonból kiindulva lelkes emberek megalapították az úgynevezett Jack London Klubot, amelynek egyetlen célja az idomított állatok orfeumi és cirkuszi szerepeltetésének megakadályozása volt.” Eszszemet egy közismert és közkedvelt idézettel zárom: „Egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszéldítéttél.” (Antoine de Saint-Exupéry)

ERDÉLYI MELINDA

Orhan Pamuk, „a Nyugat törökországi tolla”

„Elviselhetetlenül nyugtalanító és megrázó érzés, ha azt látja az ember, hogy gyermekkorának, egész életének, saját világának központja, minden tudásának és ismeretének origója nem is olyan régen (születésem előtt száz évvel) még nem is létezett – éppen olyan, mintha később meglátnánk azt a világot, amit halálunk után magunk mögött hagytunk. Annak a borzongása ez, hogy valamennyi élettapasztalatunk, valamennyi gondosan kialakított emberi kapcsolatunk, valamennyi főlhalmozott tárgyunk tehetetlen az idővel szemben.” – írta Orhan Pamuk 2003-ban megjelent *Isztambul* című regényében. Három évvel később, 2006-ban, a Svéd Királyi Akadémia a török írónak ítélte oda az irodalmi Nobel-díjat.

Orhan Pamuk 1952-ben, Isztambulban született és nagycsaládban nőtt fel, hasonlóan, mint a *Fekete könyv* című regényében leírt család. Isztambul egy gazdag, nyugatosodott negyedében, Nisantasiban töltötte gyermekkorát. Ahogy azt *Isztambul* című önéletrajzi ihletésű könyvében is írja, gyermekkorától egészen 22 éves koráig a festészetnek szentelte idejét, művész szeretett volna lenni.

Miután elvégezte középfokú tanulmányait a Robert College amerikai középiskolában, Isztambulban, három évet tanult az Isztambuli Technikai Egyetem építészet szakán. Az építészetet három év után otthagyta, miután feladta korábbi művészi ambícióit. Végül Pamuk újságírás szakon végzett az Isztambuli Egyetemen (1977), de sosem dolgozott tollforgatóként. Visszavonult lakása csendjébe. Íróként állt, íróként élt, szinte remeteként...

Első regénye, a *Dzsevdet bej és fiai* 1982-ben jelent meg. A regény egy Nisantasiban élő gazdag család három generációjának történetét meséli el. A regény elnyerte a Milliyet Press könyvpályázatának első díját, valamint az Orhan Kemalról elnevezett regényeknek járó díjat (Orhan Kemal a XX. század első felében alko-

tó török író). A következő évben jelent meg *A csendes ház* című műve, amelynek francia fordítása 1991-ben elnyerte a Prix de la Découverte-Européenne díjat. A *fehér kastély* című regénye 1985-ben érkezett, egy oszmán tudós és egy velencei rabszolga barátságát írja le.

A mű angol megjelenése nemzetközi hírnevet hozott Pamuknak. Ugyanabban az évben Amerikába utazott, ahol a New York-i Columbia Egyetem előadásait látogatta három éven keresztül, majd visszatért Isztambulba. Akkoriban írta a *Fekete könyv* című regénye nagy részét, ahol Isztambul útvesztőit, múltját és utcáit egy ügyvéd szemszögéből mutatja be, aki eltűnt felesége után kutat. A regény 1990-ben jelent meg Törökországban, majd a francia fordítása elnyerte a Prix France Culture elismerését. Pamukot úgy emlegette a média, mint az író, akinek a művei egyszerre populárisak és kísérletiek, amelyekben a múlt és a jelen szintézise jelenik meg.

Orhan Pamuk műveit eddig több mint negyven nyelvre fordították le. Franciaországban 1991-ben és 2002-ben is Pamuk kapta a Legjobb külföldi könyv díját *A fehér kastély*, illetve *A nevem Piros* című regényéért. Egy másik Pamuk-regény, *Az új élet* szintén világszerte ismert az angol, német és francia nyelvű fordításoknak köszönhetően. Az 1990-ben publikált *Fekete könyv* című Pamuk-regény alapján Ömer Kavur rendezésében film készült. Pamuk 1984-ben elnyerte a Madarali-díjat, 2003-ban az IMPAC díját, míg 2005-ben a német Béke-díjat is neki ítélték. A Börsenverein des Deutschen Buchhandels díját olyan német vagy külföldi személyiségeknek ítélik oda, akik az irodalom, a művészet vagy a tudomány terén kiemelkedő érdemeket szereztek a békegondolat megvalósításában.

Horace Engdahl, a Nobel-bizottság akkori vezetője hangsúlyozta, hogy Pamuk irodalmi erényeinek köszönhetően kapta az elismerést, hiszen hazája és Isztambul különleges hangulatát adja vissza műveiben, miközben a keleti

és nyugati hagyományokat „összekötve” írja regényeit. Az akadémia indoklása szerint: Pamuk műveiben „szülővárosa melankolikus lelke után kutatva új szimbólumokat alkotott meg a kultúrák ütközésének és egymásba fonódásainak leírására”. A török szerző munkásságát a külföldi kritikusok García Márquez, Umberto Eco, Italo Calvino és Franz Kafka írásművészetéhez hasonlítják, kiemelve, hogy műveiben „Európa és a muszlim Törökország talál egymásra”.

Pamuk alkotásaiban a Nyugat és az iszlám világ között rekedt Törökország identitászávarát mutatja be.

Az Oszmán Birodalomban a XIX. században kezdődő reformkor, melynek elsődleges célja a birodalom modernizálása volt, a Nyugatot vette példának. Ugyanakkor a soknemzetiségű birodalomban birodalmi tudat uralkodott, és a „törökség” fogalma nem volt kellőképpen meghatározva. Ez azt jelentette, hogy a birodalomban élők elsősorban oszmánként, másodsorban pedig muszlimként (nem értve ide a kereszt-

tény közösséget) tekintettek önmagukra. Ahogy a birodalom, és vele együtt a birodalmi tudat veszélybe került, az oszmán értelmiség számára egyre fontosabbá vált a török azonosság tudat. A török nemzeti identitás megteremtése az egyik legfontosabb feladattá vált, és hamarosan Törökországban is megszületett a korábban csak Európára jellemző nemzetfogalom. (Fodor Pál, A török nemzettudat kialakulása. In: Törökország és az iszlám – az iszlám szerepe Törökország EU-csatlakozásának megítélésében. Szerk. Vásáry István. Piliscsaba, 2008.)

Sajátos helyzet alakult ki. A birodalom, „elhagyva”, valamelyest feledve a birodalmi tudatot, a nemzetté válás útjára lépett, s megpróbált nyugati minőséget nyerni. Törökországnak ez a kettőssége napjainkban is megfigyelhető, és számos művész, legyen szó írókról, festőkről vagy zenészekről, próbálja alkotásaiban ezt az ellentmondást, ha nem is feloldani, de kifejezésre juttatni. O. P. pedig egészen sajátos módon kelti életre Isztambult, és a nyugati utazó számára annak kevésbé ismert arcát is. Pamuk

KISTELEKI DÓRA illusztrációja

szerint Isztambul nem csupán egy város, hanem egy életérzés:

„A hüüzün ősforrásának tekintett sötét szenvedély és a melankólia szó Arisztotelész idejéből származó gyökere (melaniakole, azaz fekete epe) nem csupán az érzés jól ismert színére utal, de arra is, hogy egykor sokkal szélesebb értelemben használták, és valami sötét, meghatározhatatlan fájdalmat jelöltek vele. A hüüzün azonban nem magányos melankólia, a hüüzün a több millió ember által közösen megélt sötét érzést jelenti - összeköti a várost a lakókkal, nemcsak magát az érzést jelenti, de a tájat is, az érzéssel összefonódó helyeket és pillanatokot, a korán leszálló alkonyatokat ... a hüüzün nem mulandó betegség és nem ideiglenes fájdalom, amitől szabadulhatunk, a hüüzün az összeomlott, hatalmas birodalom mindenütt élő emlékei, felejtés, közöny és rombolás, hiábavalóság, bukás, nélkülözés és veszteség, befelé fordulás, az életről való tudatos lemondás. Ha átadjuk magunkat ennek az érzésnek, a városban felbukkanó képeinek, alakjainak és pillanatainak, ha tapintattal vagyunk iránta, akkor egy pont után bárhol is nézünk a városra, a hüüzün, mint a napsütéses téli reggeleken a felszálló hűvös pára mögül előtűnő Boszporusz, tisztán és élesen rajzolódik ki a szemünk előtt. Ez egy olyan érzés, amit a város magának választott.”

A Guardian Orhan Pamukot a „XXI. század huszonegy legjobb írója” közé sorolta, és a „mágikus realizmus” egyik legpáratlanabb képviselőjének nevezte. A számos elismerés ellenére Törökországban mégis sok vita zajlik az író személye és munkássága körül. Hazájában a „Nyugat törökországi tolla” néven emlegetve plágiummal vádolták meg, azt állítva, hogy Pamuk más irodalmi művek felhasználásával, olykor egész szövegrészek átvételével írta regényeit.

A Hüriyet Gazatesi című török folyóirat egyik újságírója, Murat Bardakçı egy 2002-ben megjelent cikkében azt állítja, hogy *A nevem Piros* című regényének története és stílusa az amerikai író, Norman Mailer *Ancient Evenings* című regényének másolata. Bár Pamuk az őt ért vádakra nem reagált, mégis, talán erre válaszul írta egyik művében, hogy „csak másokat utánozva tehetünk szert saját személyiségre.” Ugyanakkor elvitathatatlan egyedi hangneme, amellyel különleges és sajátos stílust ad történeteinek, a Kelet és Nyugat szintézisét teremtve meg műveiben.

A. Ömer Türkeş, a hazájában elismert török kritikus szerint Orhan Pamuk Isztambul című regényének törökországi marketingje egy újabb lépést jelentett a szépirodalom és a ponyva közötti határ elmosásában. Türkeş a Milliyet napilapban megjelent kritikájában hosszasan kitér arra, hogy a könyvet, annak megjelenése előtt, hosszú reklámkampány előzte meg; folyóiratok és újságok könyvajánlásai, televíziós kultúrmműsorok. Ezzel nem magát Pamuk regényét kritizálja, sokkal inkább a könyv megjelenésének mikéntjét. Ugyanakkor kiemeli: a regény mindentől függetlenül hozza az írótól már megszokott gazdag nyelvezetet, lebilincselő stílust és kivételes nyelvi képeket, azonban a könyv körüli reklámkampány a szépirodalmat ponyvává degradálta, míg az íróból, mint olyanból médiaszereplőt csinált.

Sokan azonban azt nehezményezik, hogy Pamuk meglehetősen negatív képet fest Isztambulról és Törökországról. Az író az európai ember tudatában élő mesés Isztambul képét egészen más oldaláról mutatja be. Szerinte az Oszmán Birodalom egykori fővárosa az elmúlt évszázadban sokat veszített pompájából és dicsőségéből. A varázslatos keleti birodalom képe csupán illúzió, az elvesztett múltján nosztalgizáló Isztambul és lakói pedig egygyé váltak a hüüzün életérzésével. Pamuk azonban egyszerűen csak úgy értékelt saját műveit, mint a nemzetközi témákra való kitekintést, a maga török ablakán át nézve rájuk.

Mindenki, aki valamilyen módon a figyelem középpontjába kerül, elkerülhetetlenül viták kereszttüzeiben találja magát. A többi Nobel-díjas szerzőről sem volt minden esetben közmegegyezés. Orhan Pamuk személye körül hazájában viták folynak ugyan, az író mára mégis visszaszerzett valamit abból a dicsőségéből hazájának, ami szerinte a birodalom bukásával odalett.

Pamuk gondolkodásmódja, írói szemlélete rokonságot mutat Hermann Hesse (1877-1962) világgépével. A német író, aki Indiában, Indonéziában megélt élményeire is támaszkodott alkotásaiban, azt írta: *„az írónak, az értelmiségieknek, a szellem embereinek kötelessége a béke és az emberiség művén dolgozni... Mert az élet érdemes arra, hogy éljük, ez minden művészet végső vigasza és tartalma...”*

Fülöp Márton 1983–2015

MOLNÁR JÓZSEF

A kapus

Vesztettem, gondolja a kapus,
és eldől az ellenkező
irányba... Este nem érzi jól
magát, talán az izgalom az oka
a gyomorgörcsnek. Bevesz egy
fájdalomcsillapítót, másnap újra
edz, és ez így tart egy hétig.

Az orvos arcában letaposott virágok...

Szürke felhők mögül a hold
jégszikráit látja.

Megpattant labda, hogy még
időben érkezett, mellében üres
szavak. Erőtlen kezéből kiesik
a toll, amellyel aláírja

a kemoterápiát, majd
a sugárkezelést.

Rákeres az interneten: ez az
alattomos rák kivédhetetlen,
gondolja, de nem adja fel: nagy
célok lebegnek beesett szeme
előtt, és erősíteti a
gondolat, védenem kell.
A legjobb kapuskorban van.

A daganat taktikát váltva
meglapul, mint kit jó szándék
vezérel, ő csupán tévedésből épít
várat, elhítelve környezetével,
ez a helyes irány... A harc évek
múlva is tart, s amikor kihirdetik
a győztest, a szurkolók
döbbenet látják,

elfogyott a test, s vele a lélek.

Saját harcát feladva, a nagy
győzelemhez adott hitet.

A Csapat szárnyal, mintha
angyalok repítenék.

A labda az ellenfél hálójában
ül, s ha védjük az előnyt, Marci
mindig segít.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

Pilinszky

cigarettafüstben titokzatos mosoly
bizonytalan léptek halálbiztos szavak
csodálkozó szemek nyitva éjszaka is
örökké a minden és a semmi vívta
csatáját előtte úgy döntött rögzíti
minden pillanatát nagy árat fizetett

vallomásaiért a kegyetlen harcraól
szűk labirintusnak érezte az utat
amin botladozott jeleket keresve
ahol más mint tágas légifolyosókon
repült önfeledten ő a szirmok röptét
és jelentőségét vizsgálta tétován

vallomásainkat nem sikkaszthatjuk el
ahol az emberi beszéd már becsődöl
ott járt biztos lábbal nem értette soha
hogyan történhet meg a szavakban csalás
mikor megfürödhet bátran a bűnös is
szókimondásának a forrásvizében

BÍRÓ JÓZSEF VIZUÁLIS KÖLTEMÉNYE

TURBÓK ATTILA

A vakremény vonzása

fiamnak

Miféle ördögi erő
duhog a sejtekben,
az idegek zezugaiban,
miféle féktelen, pusztító ellenállás?
Léphetnél árnyékos útra is,
bólongó napraforgók közt andalogva,
de váratlan zúr, ormóttan homály
ereszkedik szemed elé,
mint feketén leomló, súlya-nincs függöny,
hiába tátong vakítóan
a szélesre tárt háttérbeli ajtó,
vaspánt kattan, zár csapódik,
minden korábbi szándék elreteszelve,
gyöngyöző vacogás morzsol,
mintha egyedül a zuhanás adna
gyötrelmes gyönyört
a csak neked nyíló ablak
vaksötét mélységeihez,

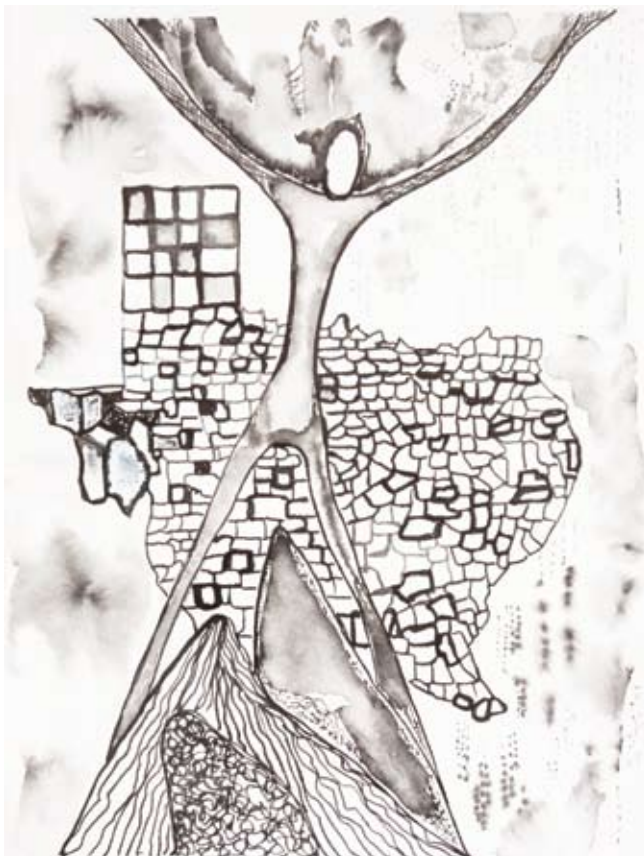
mit tehetek,
mit tehet itt bárki,
ha a vakremény vonzása erősebb
a pirkadat tiszta fényeinel,
ha az önvesztés mámora
szikrázva lebegő, delejes gyémánt,
tisztuló fejjel másnap
rémülten tennéd sötét ajándékul
bárki asztalára.

Állunk egymással szemközt,
két árva, kiehült farkas,
az egyik szökik a falka elől
marcangoló szégyenében,
a másik reszket a tehetetlenségtől,
Holdra vonít.

HEGYI BOTOS ATTILA

Pantokrátor

Ne hagyj, hogy napról napra
észrevétlen emésszen.
Böffentsen alvadt éjcepekben
a szent méreg;
az idő.
Hát ne higgy
reményben,
se reménytelenségben.
Sem élő, sem holt megváltásban.
Ez az áldott perc.
Ez a halhatatlanság.
Meváltója, teremtője;
halálos isteni mérgé vagy.
Kacagj a bezáruló házakon,
csarnokok kifeszített emberbőrein,
csatákon, békekötéseken,
sóvárgó szenteken,
magtalan okosságokon.
Mai szeméten. Tegnap vágynak.
Hajíts támaszt, tárgyat,
önfeledt, artikulálatlan rikoltással
pucéran rohanj tengerről a hegynek.
Gyűjtsd fel a romokat, a köveket,
a halott, fekete ágakat.
Tépd fel a rügyeket,
lobbants gyümölcsre gyümölcsöt,
virágra virágokat.
Hagyd a húst – a töviseket,
hagyd a véredből serkenő héricseket.
Másokra a mítoszokat.
S mikor felérkeztél,
húzd fenéig a napot,
s véresen vedd a láthatárnak.
Dalolva ugorj a csillagok szakadékába,
ahol nincs se isten, se ember,
se bolygók, se napok,
csak az az ismerős,
az a hű, puha csend,
és te,
hogy a szenvtelen némaságban
hangjegyről hangjegyre,
színről színre lobbantsd
a megváltás virágcsokrait.

MISKE EMŐ: Bizony

KÉRINGER GÁBOR

Bárcsak...

Csipetnyi önbizalommal
én lennék
a világ legszerényebb embere.

HEGYI BOTOS ATTILA

Vihartánc

Mind itt vannak,
s lesznek mindig.
Nem tetszi szavak ribancai –
görögtüzű húség
keringő dervise egytől egyig:
csupaszív barát!
Odavágott csülkök hegyén,
húsok feltépett csontverőin,
tüdő lüktető lázporzóin
égő darazsakként döngnek!
Szárnyaikkal verik, egyre verik
levegőég táguló hólyagját:
fullánkjuk mérgező katedrális!
Viaszuk angyalszív olvadó lávája,
s megdermedt egék pecsétjeik!

Mind itt vannak!
Az örvény pupilláján remegő
törekeny tübingeni hattyú.
A hegyfokról bóduló köveket
dobáló epheszoszi.
Maloja kígyója,
germán sárkánytüzek
perzsa prófétája.
Az égei murvát égbe rúgó,
bikaszarv krétai.
Az erőművek micisapkás bölcse
foghegyén félrevetett fűszállal
most is dalmát sziklazongoráját kalapálja.
Toszkán s hurri ormokra nyargal
a villámfényszemű, törődött finn.

Mind itt vannak, s lesznek
egyre többen.
A megtört végzet
remegő bajszerű, játékos,
finom, nyurga nyestjei.
Annyi nemes, ritka
ragadozó renegát.
Menyasszonyfehér fogakkal
nyakszirten marják az Istent,
s felvetett fejfel
hurcolják a köveken, a túskebozóton,
kékvörös, lángoló galaxisokon át.

FILIP TAMÁS

Lassú mozgás

A hallgatás kútjaiba némán loccsannak a
vödrök, először a lovak isznak, aztán az ember.
Öregzöld moha öleli a köveket, a táj köldökén
pihék borzolódnak, ma van a kék ózonillat,
villámok olimpiája, amikor eltévedt
angyalok tanakodnak egy pléhkrisztus alatt.
A világ most magányos olvasóterem, csupa
gyámoltalanság és kalandvágy.
A könyvek csöndesen áznak, magukat kell
lapozniuk, mert keze nincs ama láthatatlannak,
aki mohón végigszáguld minden soron.

DRASKÓCZI ÁGNES

Megállni
szirten,

nem zuhanni
kővé meredve kitartani
hatalmas tömbként állni, túrni
szélvihart, felhőkkel feketülni
állni stabilan, rendületlen
sohase nézni le a mélybe
és ha inogna szikla-léted
belefogózni az Úr kezébe

DEBRECZENY GYÖRGY

elrozsdásodtak, aztán újra kinyíltak

kollázs Móricz Zsigmond műveiből

a nap összevonja a szemöldökét
a kondás legszennesebb ingére
rászállott egy pillangó
mivel épp nem volt a környéken páva
harmatos rózsza árnyéka a szerelem
életem regényét barbár tündéerkertben írom
az isten háta mögött

nem élhetek pacsirtaszó nélkül
a búzakalászkok magyar tengerén
ahol a boldog világban
ripacsok vagyis pipacsok muzsikálnak
és a szerelemnek
a szegény ember tüzének
nem szabad meggyulladni sem kialudni

magyar író újságíró szerkesztő
továbbá Rózsa Sándor
nem vonja össze a szemöldökét
míg új a szerelem
vér(t)ben vasban légy jó mindhalálig
arany szoknyát viselő árvalányok haja
elkísér Leányfalura

elrozsdásodtak aztán újra kinyíltak
az őszirózsák azon az őszi éjjelen
ott a hídon rám borult szívemen ujjongott
csacsogott az árva szerelem
a rab oroszlánról mesélt az égi madárnak
azt mondta olyan vagyok mint egy ifjú házas
tele életkedvvel és önbizalommal

HORVÁTH GÁBOR

MIKLÓS

egyedül

most veszem csak észre hogy nincsen kenyerem
kifogytam a tiszta alsónadrágokból
mosószerem sincs hogy segíthessek rajta
a párnám már fekete az izzadságtól
kilyukadtak a zoknijaim szinte mind
rohannom kéne fogkrémért is a boltba

fel kellett volna adnom a csekkjeimet
nem fizettem még garázsbérlési díjat
vár rám a súlyadó és a biztosítás
lejárt a jogosítványom a személyim
és az útlevelem fel kéne mosni mert
szépen lassacskán felzabál mindent a por

tény hogy összesűrűsödtek a problémák
nem is a problémák én várok megoldást
vajon ki tudom húzni hajamnál fogva
magamat magamból mert erre van szükség
asszony nem fogadhat el ilyen alakot
pedig semmi sem megy nekem már egyedül

BARABÁS SZILVIA

Gazdátlan

Ki kopog, zörget?
Fejemre nő, ha hagyom.
Kóbor gondolat.

NOVÁK VALENTIN

Egy idegenlégiós naplójából

Passz! Nyomasd a bőrbogyót, lódd a zsupát! Gólhelyzet ez!
Egy csel, és kötényt adok. Bekkjük elér, felrúg, akasz
tás! A büntetőt bevágom. Csak a prémium moti
vál. Börönd zsozsó, a Passat, gyönyörű Barbim, pecóm.
Átvaszírozom magam sok közepes futball imi
tátoron. Havonta két gól. Havi gólpasz? Mostanság
hat a norma. És a passportba pecsétet nyom a cip...
cip...ri...óta. Már töröm hellaszi szóm... Jól festek így –
Nike zakómba! Sztár vagyok hát, a sziget déli fokán.
Afrodíte, Héra, vagy tudja a franc, kagyló hajá
ból melyik kis égi nőcskék... Zavaros históriák...
Evhariszto, istenem! Könnyeden érvényt szerzek
dús, csigás hajamnak, ég színü szemem hódít a cip...
cip...ri...óta kis csajok... Nyelvgabalyító szó a cip...
Ó! Görög! Na, ennyit erről! Laza edzés. Messze jobb
technikám. Ezek dilettánsok! Alig mozognak a
pályán. Itt havonta hat gól. Havi gólpasz tíz, tizen
öt. Figyel Ulanbatorból, komoly, egy menedzser is!
Sasszemű! Igaz, beszólt Mavrotosz, ő a jobb kötő,
(szíviből irigyli bundeszliga séróm!) Gambatár
úrnak, ő a futbalisták figyelője, lábaim
izmos, ínas szára tetszik, de nagyon. Ma két hete
Mavrotoszt a tussolóban lepofoztam... Bazmegolt!
Trénerem, Kicandasz úr, mily barom!, elzavart haza...
Összepakkolok, s irány... Mongoliába! Hisz titok
ban leszerződtem oda... Itt keresek legtöbbet én!
Most havonta tíz, tizenkét tuti gól, dribli, brazil
trükk, biciklicsel bejön mind! Havi gólpasz? Húsz, de nem
is bírom fejembe' már tartani, mint engem sem a
hurka bekkek... Ám a múlt szombati rangadón, mikor
az Ulanbator Jeszonbúlagon elvérzett, s mi pech,
törte el szárkapcsomat egy barom, ó lábú halfjuk!
Helyben elkezeltek! Így, szép kar'iert tapostak el...
Újra Pesten... Hívnek Agárkerecsendre... Nem tököl
tem. Kevés a lé ugyan. Kár! Levezethetek. Talán

pár szezon lehet, szakérték valamely kereskedelmi csatorna sportadásában is. Aztán megszűnik harmadik ligás klubom, és televízióm fölött csőd honol. Kijártam egy sör bulimeccset. Ott bucsúztatnak. Lesz néhány haver, száz fizető, ifista srác tán őt is kilátogat labdaszedőnek. Trükközöm – egy csel, egy kötény, esernyő, deka, műésés, fejes, oxi is repertoárom java! Meccs után finom és erős piák, szabad tűzön elégetett kaja... Végig ott maradtam. Elhívtam az összes egykori Sportspanom; igyunk ma is. Így a bevétel elfolyott mind a torkokon... S a szertáros öreggel indulunk... Majd' lekéssük épp az uccsó trolit, annyit ugratott... (Ő kereste rám az első kikopott mezt, serdülő voltam akkor...) Másnap elvitte egy álnok szívroham... Most mi lesz? Hová vezet még utam el? Téblábolok egyre. Nincs helyem Lajos bá temetésén. Ittam a Passz büfébe', művirágos bodegák takartak el. Egy csikó gyerek, fain, fémdobozokkal úgy dekált... Percekig le sem esett... Itt a remény, hogy lesz jövő... Ah, jövő? Hogy lenne, ha elkocogunk a semmibe...

CSONTOS MÁRTA

Átrendezés

Valaki szürkét ragasztott az égre,
s elmozdította helyéről a Napot,
leakasztotta a fákról a leveleket,
felhőket vágott ki a homályból,
s beszögelte a templom ablakot.

Torzók néztek át a kerítésen,
a körvonalakba beköltöztek a férgek.
Elrettent az új nemzedék önmagától,
s a borostás, másnapos kedvetlenségben
leálltak a tilosba tévedt számítógépek.

Bíróság elé idézték a bölcsességet,
lemaradt a alázat, letörtek az angyalszárnyak.
Most meg kell osztanod hálószákad
messziről sodródó vándormadarakkal,
fejed fölül levágták a fészket, s a cseresznyeágot.

Valaki rosszul kezelte az ecsetet,
s egyszínűre uniformizálta a világot.
Szobrokat öntött sárból a térre,
az arcokon a festéket szétkente, s fel-
díszítette az inkognitóból jött nyomorúságot.

KEREKES TAMÁS

Itókfalvi anzix

A képzeletbeli Itókfalván csendesek a hajnalok. Az esték még inkább. A legények megittak karácsonyig négy hektó bort, ráadásul a direkt termő noha-borból, amely magas alkoholtartalma mellett tartalmaz még egy mérgező összetevőt is, ami ádáz ellensége a központi idegrendszernek, így igazán hatásos.

Ettől aztán különösen örültek arrafelé az emberek. Borongós a hangulat. A nyomor nagy úr, sokan az erdőre járnak hulladékfát szedni, hogy meg ne fagyjanak. Mert a halálesetek zöme – ez alatt a fagyhalál értendő – a fűtetlen lakáshoz köthető. De vannak kivételek.

A szorgos Józsi, a falu legbutább embere, akinek úgy lett meg a nyolc osztálya, hogy háromszor járta az elsőt és ötször a másodikat, egyik nap fogta magát, és elment a két kilométerre levő bodonyi kocsmába berúgni; közben szépen meghotta magát. Azért volt kénytelen ily' „messzeségben” elhalálozni, mert Itókfalva túl szegény ahhoz, hogy el tudjon tartani egy italboltot.

Szóval a népség vagy átmegy Bodonyba, vagy otthon iszik. Szeretném leszögezni, hogy nekem alkotmányos jogom van a tüdőrákhoz, de Józsi még csak nem is dohányzott. Néhány hónapja élvezte csak gondtalan nyugdíját, ami hidegvízre volt csak elég, de Józsi eljárt házakhoz keréskedni, rönkfát hasítani és a túlélők közé volt sorolható egészen a végzetes kocsmalátogatásáig. Ott állítólag tett rendesen a haj alá (mármint alkoholt), úgyhogy a falu kocsmárosa kitette az utcára józanodni. Sose ért haza. Kilenc és fél lépés után beesett fejjel a vízaknába, ami jelentheti akár azt is, hogy rögtön meghalt, de azt is, hogy

agyalapi törést kapott, és szép lassan kihűlt. Halotti tor nem volt – pénz híján.

Nemrég elköltözött Kálmi és Béla is. Állítólag Dunakeszire mentek albérletbe, de ez kétséges, mert albérleti díjra egyiküknek sem futná. Különösen Bélát sajnálom. Űde színfolt volt ő az addiktológia itókfalvi fénylő égboltján. Előbb elvesztette az alsó, majd a felső műfogosorát. Állítása szerint Margit, a felesége gyűjtött be a fogaival. Béla víg kedélye legendás volt. Ham meghúzta a flaskát, így mutatkozott be: „Ismerjük egymást. Én nyúztam meg öregapádat...”

Szaporodnak mifelénk a tragédiák. A korosodó író a rádióból tudta meg, hogy két barátja is elhalálozott. Egyikük főszerkesztő volt éppen a rádióban, a másik galériatulajdonos Pesten. Na ja, a letargia nem liturgia. Rosszkedvem telén Dezső barátom – vezérlőcsillaga, Józsi példáját követve – úgy döntött, pszichoaktív szerekekkel vedeli majd a bort. Hónapok óta nem képes kijózanodni. Mint valami baromfi, hónapokon át kendermagokért könyörgött a korosodó prózaírónak. Kérése meghallgatást nyert...

Meg kell hagyni, érdekes fazonná vált. Hangja bezengte a tájat. Miki, a falu borszállítója mondta is: azért van ez, mert még magát se képes elviselni. Egyszer aztán kifogyott a magból. Rendelt a netről. A szállítmány zacskóban érkezett. Dezső nem volt otthon, amikor a csomagját mehozta egy mikulás. A hetvennyolc éves fürge eszű mama fogadta hát a derék atyafit, köszönte a pakkot, majd azzal a svunggal feltépte a csomagolást, és a zacskó tartalmát kiszórta a csirkéknek. Három napig kóvályogtak tőle a szárnyasok, egy hétig nem tojtak, de aztán helyreállt a rend, még Dezső is megbékélt, noha azt nemigen szokott.

tama
tailor made solutions

www.tamaso.hu

Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája

TÉPŐ DONÁT

Kilengések

Az utolsó kényes fénycsíkok is lefröccsenek, fagyba mártott hiénasikolyuk elhalkul az égen, mi alul csapzottan csókolunk újévet, aztán visszavetjük magunkat a dáridóba. Még néhány óra, még néhány csík, már nem félünk a holnaptól, pedig kéne.

Kénre foszfor botladozik az utcákon, átsuhanunk a zajtalan reggelen, a techno színe fekete, lüktet az ágyékunkban, citrusokat harapunk, korhely csapadékot nyalunk le szájszélről, és végre felütjük az első hangokat. Rikácsolunk, bömbölünk, ez a majom éve, hát felszínre hozzuk a régen betokosodott fogadalmakat, adunk és engedünk tovább, elefántszobrokat helyezünk a bejárat irányába, és pettyekben hull a zen.

Semmi sem dagad, csak, ha gyulladásban van, a Duna szívéen tályog, dunsztold be a repedéseket, hogy lazuljon a kétely, várj türelmesen, hogy valaki felkapcsolja helyetted a villanyt, vagy hátha reggel lesz. Amúgy idén is túl sokat rágódsz, hogy senki se figyel rád, beszélni akarsz, vagy felhívni magadra a figyelmet, de az agyad megtelt, nem tudja többé feldolgozni a világot, inkább tovább vársz és nézel. Az élet arra való, hogy éljük, nem arra, hogy kívülről szemléljük – mondja erre valami kőgazdag celeb a tévében, de ő, a hatalma révén már rég túl van minden gyönyörön, miközben még harminc se múlt. Ebben az évben is a legnagyobb harapása látszik csak, alant a szemekből mikroszkopikus üveggyöngyök csorognak...

Jelenünk roncsolt pont a tudat tükrén, pompázatos kiáltvány a hiábavalóság ellen, leeső var az univerzum sebé-

ről. Szellem nélkül talán nincs méltó élet, de túl a sok szellem terhével szintúgy nincs. Szemhártyán tűzszín, a techno fekete és hideg, orrunkon kozmoszszagot érzünk, megvadulunk megint, az üvegasztalon ott várnak az előre kihúzott botránycsíkok, mert, akárhogy is: a tökéletesség megrogyaszt, és a világ időről időre igényel olyan embereket, akik együttműködésre, együtt hazudásra képtelenek.

Próbálunk hát egyre több olyan képet kirakni a falra, amelyen az igazság van, nem hiszünk többé a csábosan felhúzott igéző szemöldököknek, az angyalarcoknak, a tükör előtti kommersz pózoknak az almás telefonnal, meg a fesztiválon csücsörítő, tökéletes testekhez tartozó szájaknak. A profiloldalokon csaknem jóképű, ki sportolt gólemek, mechanikus pontossággal leképezett mintázat. Növessz dús szakállt meg New Kids On The Block frizurát, vegyél fekete keretes szemüveget, ha kell dioptria nélkül, csak legyél. Vegyél. Rakass alvókapszulát az irodádba, simogass el még egy telefont.

Kislányok nagy ruhában, nagylányok extrákkal, natúr francia szájba: alap. Ellenszenv és elragadtatás, ahol a csók: extra. Lábszárig bizsergő eszmék gumírozott védőtökben, egymásra borított gumiszoba-téboly és a meghazudtolás művészete: az egymás között kiosztott díjak, a ki nem mondott szavak, az eltítkolt szerelmek, nagyon kilengünk, nagyon kilengsz, nagyon kilengek.

Hagyom, hogy átjárjon a félelem, és tompa közönnyé váljon, átugrok a jelentéktelen foltokon. A techno fekete, a techno tiszta, ott vagyok mindenütt, és senki sem lát.

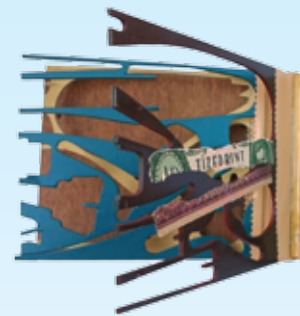

KÉRINGER GÁBOR**Realitásérzék**

Tegnap átléptem
 a kolbász-kerítést,
 akkurátusan elszaggattam
 mind
 a mézesmadzagot,
 komposztba dobtam
 a habos tortát,
 – hányinger–
 mi szem szájnak ingere,
 rendet rakok
 kivilágos kivirradtig.
 Na, végre
 dolgozhatok.

DRASKÓCZI ÁGNES**Lehet, dobog**

Összevissza ver.
 És szorít, szorít, szorít.
 Múlt időt sirat.

**BÍRÓ JÓZSEF VIZUÁLIS
KÖLTEMÉNYE**

GÁGYOR PÉTER

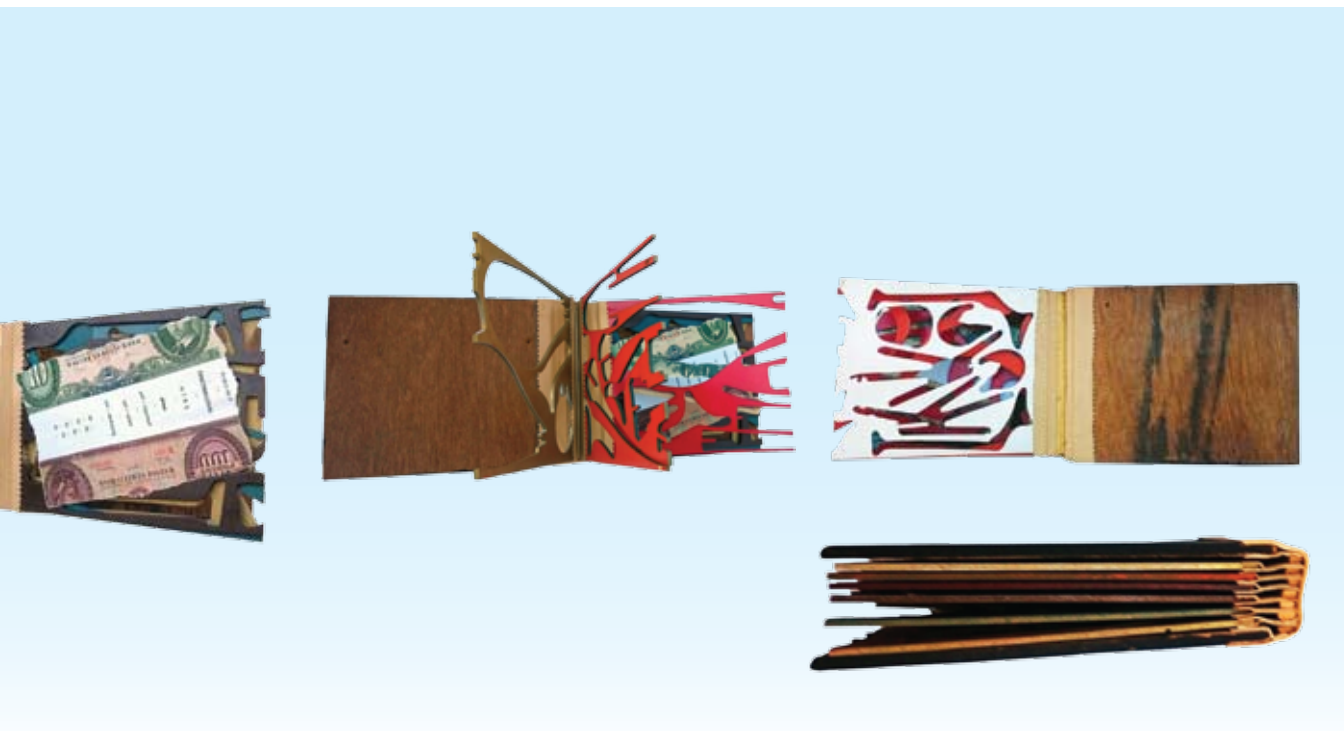
Ézsau visszaköszön

Mindig vesztesként,
vesztesként örökön,
ez a jussa – és ő jól tudja ezt,
ezért Ézsau majd visszaköszön.
Mert künn maradt a Pusztában,
át a homokon sivár, meredek
az út, és ez viszi a pusztulásba,
kit az Írás félrevezet.
Majd túl minden túlvilágon,
hol a lepkék lesznek
a fáradt testére hulló
végső leplek.
Lepkék lesznek a szemfedők,
majd szűrják a vaksi szemét
és amikor meghal a magány
Ézsau egyszer visszaköszön még.

MORKUSZT TAMÁS

Páragondolat

Felszívtam magam,
Besűrűsödtem.
Ők rám fogtak:
Balesetet.
Rosszkedvet.
Szeretnék lecsapódni,
Valaki mosolyán.
Onnan elpárologni,
Hogy szívárvány legyek.

HEKL KRISZTINA

Egyenlítő

I.

A helyiek mindenfélék,
 fehér kendő kék szegéllyel,
 barna ruha, lila virággal,
 az indák a derekukig nőnek,
 sok egyforma, egyenlőtlen nő
 földet söprő szoknyában,
 leplük a kék-fehér,
 áttört, szabad ég
 a nagy, fűzöld szigeten,
 bőrük terrakotta,
 arcukba belemosódik
 a felvert por fénye.

II.

Az éj vattameleg,
 fekete kókuszdiók hevernek
 a fövényen,
 tetejük beszakadt,
 belsejük üres,
 levetett csonthéjjammal heverek én is,
 nem tép és nem öröl semmi,
 a levegő puha,
 szürke füst a felhő,
 fehér izzósort hintáz a láthatár,
 egy vizes kiskutya
 oldalán fekvé álmodik,
 felette átrepedt az égbolt.

III.

Reggel kakasszóra ébrednek,
 fehér tollú rózsás,
 fekete, karcos hangú,
 meg egy zöld szárnyvégű, rozsdás,
 fejük felett
 hínárillat lebeg.
 Felkelnek lassan a helyiek,
 kócosan lemennek a partra,
 nézik a rettentő vizet,
 pizsamában leülnek a homokba,
 a hullámtaraj átfordul rajtuk és önmagán,
 fehér csipkét ver testükre a víz.
 Kiömlött, habos fürdőkád ma az óceán.

MISKE EMŐ: Örvénytűz

IV.

Dübög a víz, sistereg, rohan,
 csiga, hínár, emberhordalék
 világa átfordul tengelyén,
 magába szív a szénsavas kristályhab,
 visszaránt és kezdi újra,
 eldobott pillepalack a test.
 Csak egy halász tud járni a vízen
 biztosan, egyenes derékkal,
 talpa alatt zöld térkép a zátony,
 mint otthon a mohos kövek.

V.

Éjfél múlt pár perccel,
 a reflektorok kigyúltak,
 lazacfény világít,
 gyömbér, néhány csepp karmazsin
 olvadnak egymásba.
 A színek felvonulása ez,
 ma éjjel az égbolt ünnepel,
 izzó petárdákat ló a föld felé.
 Fenn dübörgő taps, villanó vakuk,
 lenn csend
 Kiszámolódsdit játszanak a fentiek.
 Szél cibálja a tetőt,
 csak néhány bambusz, takarófólia,
 pálmalevelek.

FILIP TAMÁS

Élményterror

Mutasd a másik várost, a föld alattit,
óriás csigák fúrta alagútjaival, ahol
elfajzott szekták szoktak ülésezni.
De gyorsan, mielőtt a ruhám rám
esteledik. Azt mondd, nincs át-
járás a két világ között... Hinnék
neked, de nézd, a földből egy hosszú
botra tett persely mered ki. Vonat-
kerék vasalta pénzt kéne beledobni.
Mennék tovább, de visszatart
valami borzongató halk suhogás.
Tegnap még nem volt itt ez az inga.
Nézem, egyetlen vonalat ír a porba.
Mintha a Föld már nem forogna.

VÖRÖS ISTVÁN

Az elvágott torkú lány

Amikor megtalálták, a ráalvadt
vér felöltöztette, mintha hideg lenne épp
a túlvilágon. Tél.
És ő alaposan felkészült az útra.
A belső szervei elszöktek előle,
a kórboncnok leltárhányt kellett
megállapítson.
A hullaházban kiolvadtak a hűtőkamrák,
a boncoló asztalon
úgy csillogott a fiatal lány szeme,
mintha más harcát vívta volna
meg, és elesett volna
a lövedék nélküli lövöldözésben,
mert egy káromkodás találta el
a bordái között. Ott szökött el
a lélek, mint a véres felmosó víztől
megrettent gyakornok a műtőből,
nem maradt senki,
aki a szikét az orvos kezébe adja.

MISKE EMŐ: Atlantisz

SZILÁGYI JÓZSEF

Nedves pláza

– Már megint, hogy kerültem ide? – vakarászta feje búbján a bibircsókot P. „Itt vagyok ismét, a legmélyebb alagsorban. Itt ragadtam.” Cipőjét körülnyalta egy csőrepedés lucska, hangja visszhangzott a plafon alatt, a homályból parkoló autók bámulták, feje fölött csúcsüzemben morajlott a pláza.

A földszinten a liftből kilépve, a nézelődőket kerülgetve, úgy talpalt a Beauty szakáruházzal felé, mintha diáklánnyal randizna egy dögös szállodában, mintha a moziban látott fiatal és gyönyörű, titokzatos Isabelle-jét készülné ölelni. A kirakat mögött a Beauty pénztáros lánya – Vénusz és Cupido egy személyben – egyre csak a hátsóját mutatta felé. Nem lehet betelni még azzal a bokával és lábszárral sem! Tudta, a lány tudja, hogy megint ott van. Csak tesz rá. Majd egyszer csak félreescapja lófarkát, felé villantja tekintetét, mandula szeme éget, mint a lézersugár, keresztülisszik P.-én, s gyönyörű ajka fitymálja, lebiggyed. P. csalódottan ereszkedett a szakáruházzal mellettszóra, onnan kémlelte a szépséget. „Eregetik ezt a vacak szeretet dumát...”, rázta a fejét mindent tudón.

Hirtelen sikoly szelte át a vitrin üvegét. A pénztáros lány kezében elpukkant egy zselés zacskó, a lé szétfroccsent, és eláztatta hófehér blúzát, a kelme teljesen átmedvedett, és átlátszón simulat kebleire. P. hördült egyet, felugrott és a pénztárhoz vágatott, zekéjét óvón Isabelle-je vállaira kanyarította, s az elfehéredett lányt lágyan átkarolva a raktár mélyébe vezette. – „Szerencsére, idejében érkeztem” – mondta gyengéd határozottsággal. Isabelle szemei felragyogtak, „Le kell cserélnem mindenem” – mondta. Lassan a férfi felé fordult, s lefejtette magáról ragacos ruhácskáját. Várakozón epedt P. felé – természetesen nem viselt semmiféle fehérneműt. P.-vel megfordult a világ, a menynek kapuja tárult fel előtte, a zselé gyári bűzén át is orrában érezte az Isabelle testét természetlőt fogva átítató ámbraillatot. Farzsebéből virágcsokrot húzott elő, a szirmokat szertartásosan a lány bájaira pergette, és készülődni kezdett a nászra. Válláról lefejtette a hőzentráger szárait, s megoldotta derékmelegítője madzagját...

Egyszerre kipattant a szeme. Isabelle az üveg mögött, ajkán lágy mosollyal nézett el a feje felett.

Fagyaltnyalogató párocscska telepedett mellé a padra, zajosan évődtek. „Egész éjjel a kloriszodba voltam belebonyolódva – sustorogta a srác – most inkább heringsalátára vágyom.” A lány felvihogott és visszasugdosott, „Neee...! Paráználkodj!” P. fájó lüktetést érzett a herekötőjében, a felesége varrta, azért szorított ennyire. „Hol tudnék én ilyen lányokkal összefutni?” – töprengett szenvedő arccal. A múltkor felajzottan szaladt a Délibe, jegyet váltott az első helyközi expresszre, de egyetlen elcsatangolt, numeraversenybe felejtkezett csitri sem akarta lefellelációzni, mint a *Nimfomániás* egyben volt az a vicces jelenet. Majd' ráförmedt az oldalvást cuppogó lányra és a fiúra, hogy mit képzelnek... Itt az emberforogatag közepén, a módi szalonok eleganciája között... Hirtelen felvillant szeme előtt a *Nimfomániás* utolsó előtti jelene, amikor szinte kedvet kapott a szadista játékokhoz... Rémülten kémlt körbe. Nekiindult a mozgólépcső felé. „Makulátlannak kell lenned! Hűségeseznek!” ismételte magában. „Neee... Paráználkodj!” búgta a hang.

„Bárcsak lennék olyan hányaveti és bizarr, mint Helen, a *Nedves tájak*-ban, akkor nem sajogna oly veszettül itt belül. Feleszmélt. „...vagyazzanak értékeikre!”, fejezte be a közérdekű közleményt a hangosbeszélő.

S ekkor csendült fel a selyemszavú kínai lány éneke. Még az emeletek között csüngő dekoráció is megszűnt tovább hintázni a forró légáramlatban, P. megtorpant, szinte belesápadt a gyönyörűségbe. „Uram, Isten! Így dalolnak kelő napnál a pillangók!” Olyan törékeny volt a hang, mint egy Jingdzheni porceláncsibe, szállt, tekergett a mellvédek között, üvegfonalként pisláskolt, csilingelt az áruházzal légtérben. P. felnézett, az eget kereste, de nem találta. Valahogy elkeveredett. „Egészen eltévedtem. Ez az első vagy a második?” Rohant, de ugyanott volt megint. Mintha egy helyben járt volna. Végül mégis csak a tetőn kötött ki – jeges öntetet köpött arcába a szél, körben a felülvilágítók áztak a lében, az égen homály, vad orkán kavarta a felhőket, de P. úgy tudta, felettük ott ragyognak a csillagok...

A fellegek közt a „nedvestájas” Helen lábát látta egy toilet lucskos padlatán. „Na, tessék, már megint...!” Mókás leány, formás lábfejen minden körme más színben pajkoskodik, s miközben gyógykrémes mutatoujja saját áruszában matat, a két lábikó tocsog a klozet padló-mocskában, s a nedvek szenvtelenül locsognak a talpa alatt.

Végül újra az alagsorban találta magát, üres, fehér betonfalak között. „Itt végre megszabadultam mindentől!” – sóhajtott fel. Az üresség, a fentről zuborgó nyüzsgés lenti zörejtelenése megóvta. Védve volt, végre, minden kísértéstől. Csak az elhárított csőtörés maradék áramlatai cserregtek a bakancsa körül. „Itt ragadtam, a mélyben.” Felnézett az égre, de csak a plafon cementmintáit látta. Aztán, ahogy hümmögve tapicskolt, megint belényilallt a vág, „Csak előre, előre...! Fel a mélybe, bele a mélybe...!”

Aztán csak várt, szinte megnyugodva, s azt latolgatta, mitévő legyen – felmenjen vagy lent maradjon, vagy vissza...? Középre, Isabelle pénztára mögé? – midőn a plafon rücskei, a repedések, a koromszórátok most lassan, lassan combokká, emlékké, farpofákká formálódtak, hajzuhatagokká és igéző tekintetökké változtak, míg már szinte egy egész női fürdő ötvenöt meztelen hölgye hengergőzött, nyújtózkodott, apadt, dagadt, kitarult és bezárult, vihogott, sóhajtozott, párolgott, levedzett a feje felett...

MOLNÁR JÓZSEF

Napéjszakák

Előtted ablak.
Meredten múltad nézed.
Hó-éjszaka hull.

Remeg a gyomrod.
Kilenc órája talpfatikot hallgatsz.

Álmoshajnal lány
használt örömet kínál.
Neki sincs elég.

Éj királynői
lerázzák testükre szórt
csillagaikat.

SZEPESI ZSUZSANNA

Bábok bálja

Csillog a fekete szatén –
az elegáns burok.
Alatta látszón sejlenek
megalkotott mellek,
keményre gyúrt izmok.
Kavarog a sokaság –
pazarlón ünnepel,
lényegüket burkolni
– féltőn – eltakarja
drága látszat-lepel.
Amikor majd megvirrad,
mikor az élet kel,
ők üresen, mámortól
fáradtan nyúlnak el.

CSONTOS MÁRTA

Dekompozíció

Sugárfertőzött báránnyelűk
körülnéznek, erődtűz égette köveken
melegszik az északi szél.
A madarak villámokat nyeltek,
az árnyékok besimultak a sötétbe,
a nyárba befagyott a tél.

Már nem látszik rajtad se
harag, se bánat, nem szól hozzád
a lélek - nincs Egyetlen Ígéret.
A rohanásban ujja köré
csavart a végtelen, arcod fent
és lent között parcelázza a mélységet.

A japán akác ledobja színes
koronáját, a rózsabokrok támadnak,
ágaik felfegyverzett, vérszopó katonák.
Már csak emlékekben él tovább
a fenyőkeretbe faragott oltárkép,
ajkadon megült a bibliai jeremiád.

KÖVES ISTVÁN

Abdulah Sidran

A határőrök mindig megbámulták az útlevelképemet,
akkoriban a jugó vámosokkal meg kivált sosem lehetett tudni.
Legutóbb a micsodámba is belenéztek,
súgta fülembe vihogva a mellettem ülő,
szépszemű szegedi patikusné,
s én máris veszni láttam a zoknimba csúsztatott,
összesodort húszdollárosaimat, de szerencsés napunk volt,
még csak lassítanunk sem kellett a határhoz érve.
A főtér izzó kővére okádta ki a busz a szomjazó magyarokat,
Paul Anka behízeglőn zengte felénk: Youaremydeeeeestiny,
én meg tévován forogtam a tömegben, merre lehet a kerekképű,
bajszos, fekete bosnyák, aki jól sakkozik, meg kell keresnem,
verseket ír, dühös verseket, s mondják, sokat iszik.
De már jött is vigyorogva, bugyogó lávaként sodort magával
Bosznia-hercegovina majdani sakkmester-jelöltje
a barakkokból leső árgus tekintetekben, az udvarra kitett sámlik között,
két költő, forgatókönyvíró végig a ZijaDizdarevisc utca gránátkockáin,
be az Alijagic utcába, eltűnünk a Miscin dzsámija mögött
a furcsa piacon, ami inkább szabadtéri majális a bódésorok között,
ahol mindenki ismerős, mindenki jó barát, mindenki itatni akar,
s minden kis kupicával közelebb kerülünk a (helyi?) halhatatlansághoz.
Körülöttünk kiterített szőnyegek, rengeteg fémtál, daráló, tepsi,
villámló fény csillan a sárga kávéfőző dzsezvák rezén,
dominózók szinkópát kopognak a fényesre kopott pléhasztalon,
és karcsú pálinkáspoharak a keleties szötteseken, tornyosuló görögdinnye-piramisok,
bakancsos vasutas brigád kiürült sörösüvegek rugdosása közben
magyarul gajdolta: Fel, vörösök, proletárok, csillagosok, katonák,
egy bajszos szerbnél parázon sült apró kolbászkákat is faltunk,
boldog révületben, ahol a valóság a képzelet bársonyával kibélelt.
Abdul szórta a pénzt, közben hol angolul, hol anyanyelvén szitkozódott,
s mellényzsebéből időnként színpadias mozdulattal húzta elő drága, súlyos aranyóráját.
Lassan besötétedett, reménytelen madárkaként sikoltozott
egy bokrok közé vonszolt fehér nejlonblúzos lányka,
Így csinálnak kurvát a lányból – okított szerbül egy rekedtes hang,
s a fehérre meszelt házfalon átsuhant Dolly Bell sejtelmes árnyéka.
Megkerültük a Bazistant, amelynek falai alatt már ott sűrűsödött az alkonyat,
a hatvankettes év sűrű és fájdalmas eseményei a csillagokba íródtak,
a félhomályban még sejtelmesebben hangzott a büszke szentencia:
Azok vagyunk, amit magunkból teremtettünk,
és nem azok, amivé a sorsunk akart tenni bennünket.
Akkor már a lemezjátszó hangszórója egy tviszt ritmusára recsegett,
mögöttünk, a Bascarsija felől hangtalanul, lekapcsolt fényszórókkal körözött
tettre kész fiatal rendőreivel egy rabomobil,
s átfutott egy villám is felettünk a hatalmas augusztusi égbolton.
Azóta sem feledem a sarajevói apró szemű esőt,
bosnyák angyalok könnye marad az nekem, örökké.

BOLEMANT LÁSZLÓ

Prága, Ady, Joha

az óváros hűvös utcáján
(přesne tady)
szürke mosolyok között
a szél füttyülve szaladt
(zdravil Paříž)

szívemet kitárom
Fekete Ökörre szállok
helyet szorít néhány fazon
(zde se točí černí pivo)
fájdalmam itt múltat csapol

ugyanitt a téren Veled
(na Hradčanském náměstí)
a várkaputól jöttem ki
menyasszonyi ruhád
barokk vászonra vitt mozaik
idegenül libben

jóval idébb átellenben
itt ülök egy padon
s szíved súlya alatt
kezemet lassan
süllyedni hagyom

Törzsasztal Szabó Zoltán Attilával

csütörtök estéként (21.30h)

„Szabó Zoltán Attila író, költő, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője a FIX TV stúdiójába olyan művészeket invitál, akik értékeset alkotnak, vagy részesei, ihletői művészi együttműködéseknek, akik hivatásuknak tekintik szakmájukat.”

(Port.hu)

TURBÓK ATTILA

Az ifjúság múzeumában

Bella István emlékére

Az ifjúság múzeumában
veled találkozom először
bariton-dörmögésű Bella Pista
játsszótál szeretkezéseink gordonkahúrján
harmincöt éve is a szántódi telefényben
körbeültek az ifjú zenészek hallgattak megbűvölten
nyújtottál nekik tálcán szerelmes í-ke-t ű-ke-t
vigyék magukkal majdani fényes pódiumaikra
így lesz tömör és gazdag a „zene színe”
a fagottos leány hetykén súgta füledbe
hogya azért mindannyian
halljuk: „kár hogy nős vagy bódító ella-bella”
kaucsuklabdák és fényszavak varázslójaként
illetlél karácsonyi dedikációdban
a fehér labda azóta horpad-török a fényszavak
deres héja hosszú telet idéz ám arcodtól hevülve
kószálok az üvegtetős múzeumi aulában
érkeznek a komótos barátok rövid tereferére
Utassy Páskándi Banos Jancsi és szertelen-bohóc
Jenőnk akit ugyancsak infarktus vitt el
az újkori egészségügy „körbeszállító” gyalázatára
már nem dohányzom Pista harmincöt éve most
kérek tőled mégis egy mélyre szívható slukkot
fújhassam e komisz (emlékezetfojtó) novemberi ködbe
a szerelmes (bellai) ű-ke-t ó-ka-t
foszló füstkarikákat

BELLA ISTVÁN 1940–2006

DEÉR GYÖRGY

Otthontalanul

...és megint az út
a hazától hazáig
a sehonnét sehová!...
megint a fásult küszködés

rosszízű mosoly idegen utcasarkokon
mások házai közt
senki földjén...
végtelen – lomha menetelés

rideg közhelysorfalak között
a lét peremén...
reménykedő üstökös – lesés
hogya végre

int rád
valamely távoli ablak
nagyon messziről
nagyon magasan

túl a beérkezett mosolyok
szívárvány – határain
ahová már besüt
a Nap...

fáj is meg nem is
Debreczeny György

új verseskötete

QR-kód a
Facebook-oldalhoz

gyűjtöm a fehér térdzoknikat
mert a lelkem illedelmesen
megtanult járni és beszél is már

Tervezett ára: 1995 Ft

Syllabux Kiadó

Megjelenés: könyvhétre

Rendeld meg már most!

Versfelhő Bojemant László

TŐZSÉR ÁRPÁD

Hóharang

*Variáció Gottfried Benn-
motívumokra*

A szoba furcsán perceg:
kocka alakú óra,
mintha éppen lejárna,
macska lép így hóra.

Osonnak ősfák között
lemúrok, kísértetek.
Ez itt földkori éjfél,
rémképet lát a beteg,

idegen kiterjedést a
téli ablakon túl:
az Én az égre kötve
hóharang hangján kondul.

Benjifoto

Őszi szín-ház

Fordul a lap a sűgópéldányban,
a természet színpadára nyíló kukucsuklón át
csak az ősz kopár díszleteire látni.

A nyár zöldjének emlékeit,
a sárguló lombokat köszvényes ágak
tartják a nézőtér lornyona elé.

Az a pillanat ez, amikor a színen
már nincs és még nincs szereplő,
minden valami voltra emlékeztet.

Az ősz a hulló levél
szólama köré próbálja rendezni
arcának zavarodott vonásait:

legalább szenilitásra hivatkozhatson.
A színlapok a Látványcivilizációt hirdetik,
Vargas Llosa hirtelen nyolcvanéves lett.

PETŐCZ ANDRÁS

Érintés

Megsimítom, és
kinyílik kezem alatt:
lélegző virág.

Optimista haiku

Mintha valaki
jönne: ajtóm nyitva áll,
így várokozom.

Kapcsolat

Az érintése,
ahogy nyílik a virág:
pillanat. Örök.

Éjjel

Ajtó, ha nyitva,
besüt a Hold: ijesztő,
magányos lámpás.

Hangzó Nyugatplusz

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

Megjelent a Nyugat Plusz „hangskönyv-változata”, a **Hangzó Nyugat Plusz** első, második és harmadik albuma is. Az első lemez „hangja” Papp János színművész, a másodiké Kálloy Molnár Péter, a harmadiké Lukács Sándor. Megvásárolható a kiadón keresztül 2000 Ft + postaköltség áron, valamint az Írók Boltjában, a Libri hálózatában és a Kódex könyvruházban.

Nyugat Plusz 2016. évi előfizetési díjak

1. csomag: Csak a Nyugat Plusz folyóirat aktuális lapszámai (évi 4 darab lapszám, számonkénti ár: 850 Ft) – előfizetési díj: 3400 Ft + postaköltség
2. csomag: A Nyugat Plusz folyóirat aktuális száma + 1-1 darab a Nyugat Plusz 2013-2014-2015-ös lapszámaiból (ez egyszer 10 + 1 darab lapszámot, majd további 3 darab lapszámot jelent) – előfizetési díj: 8400 Ft + postaköltség

A folyóiratra csak egy évre fizethető elő, amely a megrendelés időpontjától számított egy esztendőre vonatkozik. A lap 2016-ban március, május, augusztus és november hónapokban jelenik meg.

A Nyugat Plusz előfizethető a Magyar Posta hálózatában is, az árushelyek a Nyugat Plusz Facebook-oldalán megtalálhatóak.

Régi Nyugatok!

2016-ban lehetőséget kínálunk – a raktárkészlet erejéig – a Nyugat Plusz korábbi, 2013-as, 2014-es és 2015-ös lapszámainak kedvezményes (500 Ft/darab) megvételére is.

A folyóirat, a korábbi lapszámok és a CD-lemez megrendelhető, illetve bővebb tájékoztatás kérhető a következő e-mail-címen:
nyugatplusz@majorbt.hu

VARGA IMRE

Elmessedtedek

Útjaim elmessedtedek,
jaj, már alig járhatók,
sötét, fényes térré lettek,
ki- és el nem mondhatók.

Köszönöm a mestereknek,
ráadásképp még a szót,
de tetteim, s mit ők tettek,
takargatják a valót.

Csendjét érzik közelemnek,
s rám várnak a széken,
nincs árnyéka a kezemnek,
s egy nap mennyi éjjelem!

Bolemant László – Versfelhő

QR – Jelenkor

AGÓCS SÁNDOR – Álom utáni vers

(...)
hiszen veled voltam
eddig
nagyon egyedül –
és ekkor eszembe
jutott ez a
lélekemelő verskezdet:
én
nem haldoklom
én így élek –
(...)

AGÓCS SÁNDOR

Álom utáni vers

Mikor már minden
mindegy volt
a szemed színe se
érdekelt és a
telefonszámodat is
rég eldobtam
és már csak egyedül
akartam lenni
hiszen veled voltam
eddig
nagyon egyedül –
és ekkor eszembe
jutott ez a
lélekemelő verskezdet:
én
nem haldoklom
én így élek –
írta Zalán Tibor

és milyen igaza volt

Hangzó Nyugatplusz 3.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

A műveket előadja:

Lukács Sándor színművész, költő

Zene: Barta Gergely, Dóka Attila, Tépő Donát

Zenei producer: Petik András

Megrendelhető:

nyugatplusz@majorbtt.hu, happycaroffice@gmail.com

LUKÁCS
SÁNDOR

AMBRUS JÓZSEF

Kölcsön gondolattal

Kölcsön gondolattal megérintelek,
mert lassabban forognak az elmék,
amíg játszom tüzes mennyköveddel,
nem óhajtom növelni terjedelmét.
Millió karát és vörös kőzet –
bazalttá éget, mint a hétköznapiak,
várom, hogy jöjjön értem az ünnep,
ha talál bennem még emberszagot.
Józan gondolat tengelyét forgatom,
és csontomra szárad az értelem,
vonszoljuk a föltépett szellemet,
hogy öntörvényed összhangban legyen.

A szégyen előjelét festegetem,
csak magamat kell versbe törni,
s ott maradt színes hordalékait,
feszés képletemmel meggyötörni.
a szív tovább dobogja ütemét,
képzelet hagy látomásból romot,
fényes lándzsájukra veszik a követ,
vagy szilánkokból épít templomot.

Kölcsön titkaimmal érintenélek,
melynek súlya, csak arra volt elég,
hogy foglyul ejts egy pillanatot,
mely a gondolattal élni tanít még...

BARABÁS SZILVIA

Széllal üzensz

Lampion füzérek fényében
imbolyog a magányos kikötő.
Alkonyat festi újra az eget.
Tegnap mélyvörös volt, ma aransárga.
A szirten állok, magasan a város felett.
Felkap a szél, és tovalebent.
Beleszédülök a sirályok röptébe.
Messze fehér vitorlák közelednek.
Déltengerek mézédés borait hozzák,
és hordókba zárt vad méheket.
Hajnalban a part menti fákra
színes madarak ülnek,
dalukkal ébresztik a várost,
és a házmesterek járdáikat
illatos vízzel mossák le.

Új harang készül a tiszteletedre.
Ágyúból öntött, rézszagú, nemes.
Hangja mély, úgy messzire hangzik.
Nevedet zengi majd, mikor megérkezel.

**Bolemant László – Versfelhő
QR – Jelenkor**

BARABÁS SZILVIA – Széllal üzensz

(...)

Déltengerek mézédés borait hozzák,
és hordókba zárt vad méheket.

(...)

Új harang készül a tiszteletedre.
Ágyúból öntött, rézszagú, nemes.
(Barabás Szilvia: Széllal üzensz)

**Óbuda Napja – 2016. május 7. (szombat)
az Óbudai Társaskörben:**

KÁLLOY MOLNÁR PÉTER • SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

„ILYEN CSACSI AZ EMBER”
– MÁRAI SÁNDOR EMLÉKEZETE

SPANGEL PÉTER

Modern Lear

– ahogy Ponnelle megálmodta

Négyszáz éve halt meg az avoni hattyú, William Shakespeare. Műveit az élő nyelvek majd mindegyikére lefordították. A hazai fordítói lista is terjedelmes, köztük olyan alkotókkal, mint Arany & Arany, Áprily, Jékely, Babits, Kosztolányi, Mészöly, Vörösmarty, Weöres vagy éppen Eörsi, Nádasdy. Létezik persze számos, W.S. ihlette zenés változat is. Az Operaházban a Lear került terítékre.

Az itáliai operakirály, Giuseppe Verdi egymaga három drámát is, a Machbetet, az Otelót és a Falstaffot „ültette” át zenés színpadra, Rossini a velencei mór történetét dolgozta fel. A Hamletből a francia Ambroise Thomas, no és Szokolay Sándor írt operát, A windsori vig nőt Otto Nicolai zenésítette meg. Gounod-t a Rómeo és Júlia tragikus szerelmi története ihlette meg. Goldmark műve: a Téli rege.

A Lear király az egyetlen shakespeare-i dráma, ami eddig nem került megzenésítésre. Habár Verdi és az angol Benjamin Britten „kósztolgatta” a témát... A müncheni Bajor Állami Operaház egykori intendánsa, August Everding addig járt Aribert Reimann nyakára, amíg a mester beadta a derekát. S korábban Dietrich Fischer-Dieskau is jelentkezett az ötlettel, önmagát javasolván főszereplőnek!

A mű ősbemutatójára 1978-ban, Münchenben került sorra. Az Andrassy útra most jutott el. Jean-Pierre Ponnelle eredeti rendezését – fennmaradt vázlatok és videók segítségével – Anger Ferenc állította színpadra. Pergő ritmúsú rendezés, kiváló színészvezetés, hatásosan kidolgozott karakterek eredménye az utóbbi évek legegységesebb operaházi bemutatója.

Fotó: Rákossy Péter

Pedig nehezen eljátszható ez a változat, szó nincs nagyívű dallamformálásról, szinte vibrál, lüktet, kavargó az egész, mégis kerek egésze érik az előadás. Négy vendégművész erősíti a társulatot. A címszerepben a kiváló izlandi bariton, Tómas Tómasson megrendítően ábrázolja az agg király lelki vívódásait, három lánya közül Rálik Szilvia (Regan) harsány, Batori Éva (Goneril) raplis, Sümegi Eszter (Cordella) drámai, őszinte.

Palermi András (Gloster) megrendítőt nyújt, az amerikai kontratenor, Matthew Shaw (Edgar) pedig amellet, hogy kiváló jellemrajzzal szolgál, „hangparádéval” ajándékozta meg a publikumot. Tenortársa, a holland Frank van Aken (Edmund) hangilag fakóbb, de színészi értelemben ő is jó. A magyar férfiszólisták, Haja Zsolt (Albany), Káldi Kiss András (Bolond), Kovács István (francia király), Kovács István (Kent grófja) és Újvári Gergely (Cornwall) is fontos láncszemei az előadásnak. Ahogy Soltész István kiváló dirigálása is tapsot érdemel, követel – s a taps nem is maradt el.

(A művet az Shakespeare-fesztivál keretében május 29-én és 31-én játssza legközelebb a Magyar Állami Operaház.)

JITKA ROŽŇOVÁ

Szokatlan kollázs

A megfelelő időben a megfelelő helyen lenni. Megragadni a pillanatot, megörökíteni és feljegyezni – emlékezet, toll, fényképezőgép segítségével. *Bolemant László legújabb kötetében az olvasó számára élményt közvetít. És nem is egyet. Sok élményt, amelyek gyökeret vertek térben és időben, és mégis idő lettiék.*

A fénykép és a poétikai kép összekapcsolásával szokatlan kollázs jön létre, amely emlékekből, érzésekből, elképzelésekből, vágyakból, érintésekből és utakból áll. A versekben mozgalmas nagyvárosok és a vidék nyugodt légköre kel életre, a versbe belenő egy fa, rátekeredik egy erdei út, és érzések szivárognak bele. És mindez felesleges pátosz nélkül – természetesen, autentikusan, az új és a leleményes felfedezésére irányuló érzéssel.

Bolemant László szívesen kísérletezget a szóval, hajlítja és összekapcsolja, megoldáso-

kat és új irányokat keres. Minden versében új arcát fedi fel az olvasó előtt, miközben minden

arca ugyanannak a személyiségnek a részét képezi. Egyrészt bevon a játékba, amelyben a befogadó mintegy együttalkotóvá válik, interakcióra, párbeszédre motiválja, másrészt magányba menekül, a magával és a világgal folytatott monológhoz.

Bolemant Lászlónak sikerült a megfelelő időben a megfelelő helyen lennie. De ez önmagában nem lett volna elég. Az ihlet az alap, amire építhetünk. És ő precíz módon építette fel a kötetét, a részletek iránti érzékkel, szakmai kezűgyességgel és a megismerésre, a világ megismerésére törekvő művészi szabadsággal.

(Bolemant László: *un café allonge – kiutak.* Phoenix Polgári Társulás, Pozsony 2015.)

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

– Belvárosi csodák –

POLGÁR ÁDÁM

Átistenülés

Sárkányölő Szent György kerámiamása
kőkerítés magasából tekint az utcára
ami néha zsúfolt, ahol kocsik is dudálnak,
de ahol mindig jut tér s idő az imának.

Sárkányölő Szent György kerámiamása
kerítés magasából figyel az utcánkra,
onnan őrzi-védi a ma élők hitét
s kapun belül: a halottak seregét.

Sárkányölő Szent György kerámiamása
a Nagyvértanú ortodox templomát vigyázza
hol arany az ikonosztáz, vörös a szőnyeg,
hová a fény beszüremlik, oson –
s a Nap úgy ölel át, mint egy kedves rokon.

BOZÓK FERENC

Fényszonett

Kezed ha gyújt köröm-picinyke mécesest,
amíg viasz, s rövid kanóca tartja
egy kontinensnyi éj se fog ki rajta,
nem oltja őt ki semmilyen tömény est.

Az utcalámpa fényzuhany: csorog rád,
zuhog fejedre tiszta fény sugarára.
Tusolsz. A tisztaság zuhog ruhádra,
tested zuhanyrózsák aranyporozzák.

A szurkos éj kísértetek barátja,
csuklyás daróca sok lidérc kabátja,
suhog, csapong ezernyi furcsa lénye.

Egy kontinensnyi éjsötét szakadt rám,
és éjszakányi híg szurok ragadt rám,
de mossa már az utcalámpa fénye.

KISTELEKI DÓRA:

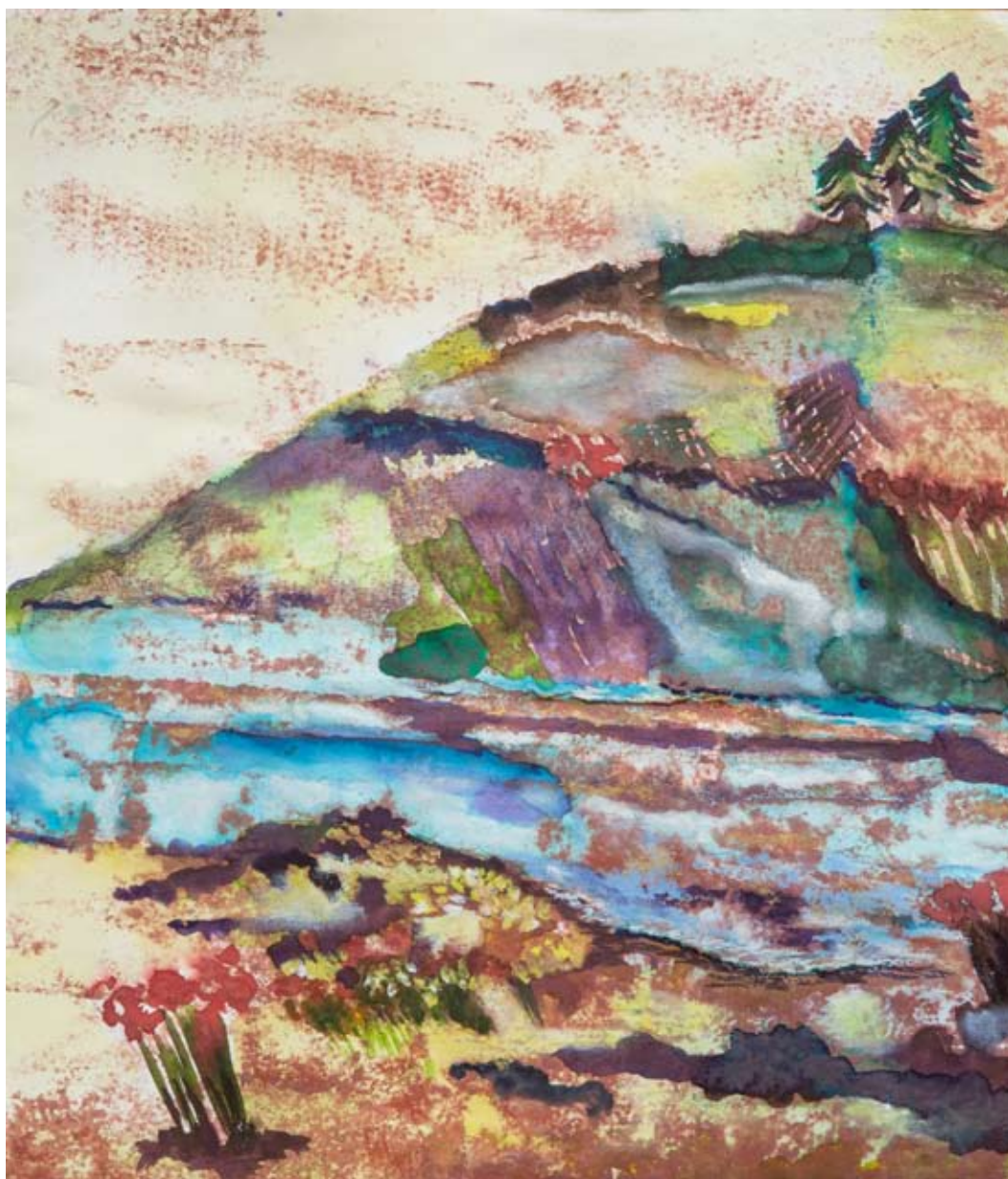
Szerb templom, közös emlék
(a Veres Pálné és a Szerb utca sarkán)

„Arra figyelj, amire városod, / az örök város
máig is figyel: / tornyaival, tetőivel...”

(Pilinszky: Intelem - részlet)

B E L V Á R O S
A JÖVŐ ÁROSA
támogatásával.

*„A hallgatózó kert alól
a fa az űrbe szimatol!”*

Pilinszky János

MISKE EMŐ AJÁNDÉKA A NYUGAT PLUSZ OLVASÓINAK!

**A mű címe:
Mátrai táj**

„Elsősorban mítoszokban, archetipusokban, toposzokban vándorlok a saját időmön keresztül. Mindegyik kép magában hordozza vagy a belső teret, vagy a múlttal valamiféle találkozást, ezért a táj nem táj, a kép pedig inkább idő” – vallja a művész, akinek festményeit az Óbudai Társaskör „Babits, Görögző, Krúdy, Újnyugat” előadásán a színpadtérben, a produkció részeként is láthatott a publikum.